

Cuvinte de aur.

Problemele tinereții universitare

Un discurs al președintelui anului donov, J. Massaryk.

Președintele republicii cehoslovace, Massaryk, a invitat zilele trecute o delegație numeroasă de studenți universitari la un ceai, cu care prilej a ținut o importantă cuvântare asupra rostului politicii și a problemelor intelectuale pe terenul politic. Traducem în întregime acest discurs apărut în ziarul „Prager Presse”, oferind un deosebit interes:

„Vă zic Bine-ați venit și vă mulțumesc pentru salutul ce mi-l aduceți.

V'am invitat pentru a vă arăta că sunt conștii de importanța chestiei studențești. Vă urmăresc viața și în seamă bucuros de doleanțele exprimate. Multe din aceste cerințe încă nu s'au împlinit. Cu toate acestea, s'a făcut mai mult în timpul Republicii decât pe timpul regimului vechiu.

Din când în când primesc din mijlocul d-voastră scrisori și întrebări, îndeosebi în ce privește atitudinea politică a studențimei. Răspund:

Studentul să studieze; el trebuie să se cultive și să se pregătească pentru cariera și viața sa. Întotdeauna am accentuat aceasta, ca și necesitatea de-a învăța limbile ce se vorbesc în republică și în streinătate. Că astăzi avem în Praga patru universități, este mai mult decât o indicație simbolică a importanței ce-o atribuim culturii.

Când vă cer să studiați, nu pretind să vă însușiți erudiția moartă. Cer ca fiecare să se cultive în mod corespunzător în specialitatea sa, mai cer apoi o cultură generală, pe cât se poate filosofică și cer în fine cultivarea caracterului. Nu uit, de sine înțeles, nici cultura artistică, și mai ales cea literară.

În ce privește politica, îmi închipui activitatea d-voastră în cadrele diferitelor partide astfel: D-voastră sunteți alegători și chiar numai pe motivul acesta trebuie să vă orientați în cadrele acestor partide. Dar și politica trebuie s'o studiați, s'o studiați efectiv în mod științific. Știința înseamnă înainte de toate metodă, înseamnă să învățați a cugeta corect.

E la loc să vă spun că ce înțeleg eu, în împrejurările noastre, sub politica. Eu deosebesc jurnalistică de politică, deși ambele stau în strânsă legătură. Mai departe, politica nu se epuizează în munca depusă în partid și pentru partid. Politica nici nu înseamnă numai cunoașterea în genere a administrației publice și de stat, deși administrația are o mare importanță în democrație, deoarece cultura po-

litică înseamnă studiul statului modern, al parlamentarismului și al administrației în toate ramurile vieții publice. Dar, pe lângă aceasta, politica înseamnă în înțelesul mai restrâns al cuvântului, *conducere politică*, o înțelegere a tot ce reprezintă statul și națiunea în dezvoltarea istorică europeană, adică locul pe care-l ocupă în istoria și situația mondială și încotro tinde evoluția sa și a lumii.

Această cultură politică reclamă să te ocupi cu istoria din punct de vedere științific și filosofic, înseamnă să observi ce se întâmplă acasă și în streinătate, să obții prin analiză diversele forțe sociale și istorice pe cari să le valorifici. Până acum majoritatea poporului e condusă în politică prin ceea ce aude și citește: adică politică deductivă în loc de inductivă, politică de lozinci, confundarea scopurilor ideale cu fanteziile utopice. Politica în fine nu înseamnă numai a face teorie, ci a acționa, a hotări.

La noi există din timp mai îndelungat un conflict în chestia revoluției și a revoluționismului în timpul războiului. În privința aceasta mă interesează numai faptul, că nu numai la noi ci și în alte țări s'au găsit așa de puțini oameni cari să fi conceput corect situația războiului și cea politică. Pentru a prinde această situație, nu trebuia să fi fost în streinătate și în toate statele beligerante, ci trebuia să observi mișcările de trupe, capacitatea strategică și tactica conducerii, trebuia să apreciezi forța economică și financiară a diverselor părți beligerante, trebuiau analizate manifestările politice ale bărbatilor politici și de stat și trebuia în fine să faci o apreciere a tuturor factorilor din punct de vedere al evoluției istorice. Această misiune o puteau îndeplini istoricii și bărbatii politici pretutindeni, chiar și sub regimul cenzurii și în lipsa ziarelor și stirilor din streinătate.

Tot astfel se pune și azi și se va pune întotdeauna pentru bărbatul politic și istoric, care cugetă, chestiunea de-a pricepe natura și scopul acestei uriașe revoluții mondiale, care a început cu războiul din 1914 și care ne-a adus libertatea și independența. Din punct de vedere politic, această revoluție se manifestă prin faptul, că *avem azi în Europa o majoritate de republici și că în special statele absolutiste s'au prăbușit.*

Intelectualii cehi și slovaci trebuie să priceapă această situație mondială și să fie în clar cu legătura care există între eliberarea noastră și această situație. Cer deci intelectualității noastre ca să se avânte până la politica mondială, care este *politica culturii*. Ne aflăm la răscrucea unei ere noi și mari. *Democrația adevărată* are în fața ei nu numai problema politică și economică, dar și problema unei noi culturi a spiritului. Trebuie să înțelegem pe Komensky și părerea sa despre educație și școală, care trebuie să fie „*Officina humanitatis*”. *Democrația adevărată fără moralitatea alegătorilor și cetățenilor nu este posibilă...*

Se spune, că tineretul e din fire mai radical decât generația mai veche. Eu mă îndoiesc de aceasta, dar o explicație ar cere o analiză prea lungă. De aceea voi spune numai, că *din punct de vedere politic studentul nu mai poate juca azi rolul, pe care l'a jucat în trecut, când masele mari încă nu aveau un cuvânt hotărâtor cum îl au astăzi.* Pe vremea absolutismului se putea ca, câteva sute de tineri înflăcărați, să facă demonstrații eficiente și să intervină și pe cale revoluționară. Această situație nu mai există pentru studenți în democrația modernă și îndeosebi după războiul mondial.

De aceea, subliniez acum din nou, că intelectualitatea noastră trebuie să se orienteze politicește pe calea cea mai științifică și să se pregătească pentru munca politică, pentru cea mare ca și pentru cea mică.

Cu dezvoltarea democrației, cu răspândirea și adâncirea ei s'au ivit în mod necesar și o *criză a intelectualității*, care a dat naștere la problema principiilor învățământului modern, ale cărei surse și educației moderne. În noi s'a manifestat această criză, prin faptul, că absolutismul reacționar de sub vechiul regim a cuprins în primul rând prin demoralizarea sa politică și culturală pe intelectuali, profesori, învățători, gazetari, funcționari, etc. Țăranul și muncitorul n'au putut fi atinși direct și prin aceasta și-au păstrat în măsură mare independența caracterului.

În direcția aceasta, intelectualității noastre îi se pune o deosebită, mare și dificilă problemă. Studențimea noastră formează partea principală a intelectualității viitoare. În mare măsură formați chiar de pe acum această intelectualitate. De aceea: *cugetați, cugetați!* Cu un cuvânt: *Studentul ceh și slovac să fie oameni de omenie!*

Immanuel Kant

— Două sute de ani dela naștere. —

La 22 Aprilie a. c. s'au împlinit 200 de ani dela nașterea celui mai mare filosof german și unul din cei mai mari filosofi ce au existat până acum. Întreaga lume civilizată a ținut să-l serbeze memoria în diferite chipuri, tratând despre grandioasa sa operă filosofică, despre viața sa și despre ceea ce a fost Kant, ca om.

Născut la Königsberg, în Germania nordică, afirmative din părinți originari din Scoția, Kant nu și-a părăsit niciodată orașul său natal, unde a ajuns, după o muncă îndelungată, profesor universitar. Foarte mic de statură, uscativ, el dădea un trai ordonat, petrecând bucuros însă și la masă între prieteni și s'a stins din viață la vârsta de 80 de ani.

Dorind a face cu altă ocazie o expunere mai largă a operei sale critice, mă voi mărgini deocamdată a reda pe scurt cele trei conferințe făcute în l. c. în aula liceului Honterus din Brașov.

Primul conferențiar dr. Konrad Nussbächer a tratat despre „Kant și Natura”, arătând că primele preocupări ale filosofului au fost științele naturale, încercând să aplice și să extindă legile naturii asupra universului. Obiectul științelor naturale constituie o lume a fenomenelor, iar legile pe cari le stabilim cu privire la aceste fenomene, nu sunt decât legile existente în mintea noastră. Obiectul în sine, ca atare (*Ding an sich*) nu poate fi stabilit cu exactitate. Teoreticește, prin știință, nu putem stabili deci absolutul. Ce privește critica rațiunii practice, conferențiarul o consideră, față de ceea ce „rațiunea pure” mult inferioară și vede aci chiar o contradicție referitor la imperativul categoric moral, care condiționează și după Kant, libertatea, pe care el ar contesta-o în „critica rațiunii pure”.

Al doilea conferențiar protopopul dr. V. Olondys, într'un magistral discurs liber a tratat despre „filosofia critică a lui Kant”:

Omul, îngrădit prin conștiința și facultățile sale, nu poate afla esența, realitatea lucrurilor în sine, ca atari. Această idee, moștenită dela vechii filosofi sceptici ar duce la nimicirea științei și culturii. Este însă marele merit al lui Kant, de a fi făcut corectura convenită acestei idei fundamentale, arătând, că dacă aprecierile teoretice, conștiința morală etc. își au rădăcinile în legile și construcția minții noastre, totuși avem posibilitatea de

a acționa liber și în senza moral și anume prin acele noțiuni fundamentale, numite categorii, specifice spiritului nostru, în baza cărora se lucrează. În domeniul rațiunii practice, imperativul categoric este forma permanentă a conștiinței morale, care imperativ însă presupune libertatea de acțiune. Contradicția între critica rațiunii pure și practice, este numai aparentă. Aci Kant a pus o problemă. El recunoaște și iraționalul și îl admite chiar importantă mai mare. Se poate ca, cauzalitatea să nu servească decât ca mijloc pentru realizarea unui scop mai înalt.

Ultimul conferențiar Emil Neugeboren arată totuși, că între critica rațiunii pure și practice este de fapt o prăpastie, pe care urmașii lui Kant, adică filosofi germani Fichte, Schelling și Hegel au încercat s'o înlăture. Schopenhauer nu se mulțumește cu logica, ci consideră viața alogica ca motiv primordial al creației universului. Întregitorul lui Kant este însă filosoful Hartmann. El pornește dela inconștient. Mijloacele noastre de cercetare nu mai sunt azi certitudinile, ci probabilitățile și deci ca atare are și metafizica dreptul a fi o știință, ceea ce nega Kant. Marele merit al lui Kant, în domeniul filosofiei, rămâne însă întregibil.

Dr. I. L.

Petrecerea soc. Lumina

Societatea Sodalilor Rom. „Lumina” din Brașov, invită cu toată înnoarea la *Petrecerea colegială* împreună cu cântări, declamații, teatru și dans ce o va aranja luni, în 28 Aprilie n. 1924 (a doua zi de Paști) în sala mare dela „Redoute”.

Corurile se dirijează de d-nul prof. Ionel Baboie.

Începutul la orele 8 seara precis. Prețul de intrare: Balcon 50 lei, Fotel 40 lei, Parchet 30 lei, Loc de stat 20 lei. Bilete se află de vânzare în fiecare seară în localul societății „Lumina” și seara la casă. Suprasolviri se primesc cu mulțumire și se vor publica în ziar. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea Sodalilor români.

PROGRAM:

1. D. G. Chiriac: „Morarul” cor. mixt. 2. Declamațiune. 3. I. Vidu: „Toaca”, cor mixt. 4. Declamațiune. 5. G. Dima: „Sub fereastra mândrei mele”, cor. mixt. 6. Dialog: „Despre buna înțelegere” de M. Drăgan. 7. Teatru: „Băi de mare” comedie într'un act, de A. din Dorna.

Cadoul nostru de Paști

Avem și noi, gazetarii, cadoul nostru de Paști. Dacă nu chiar toți, cel puțin noi aceștia dela cel mai vechiu organ de publicitate. Ni l-a dăruit domnul ministru al comunicațiilor, acest mare român și suflet înțelegător al nevoilor obștești: ne-a luat în ajunul Paștilor dreptul de-a călători cu permise libere pe C. F. R., drept de care am fost împărțși până acum în România-Mare.

Motivele?! Ci că „Gazeta Transilvaniei” apare numai de 3 ori la săptămână, deși regulamentul, în baza cărui se distribuiau până acum gazetarilor de profesie permise libere, dă drept și gazetelor cari apar de 3-ori la săptămână la permise libere.

Cu toate acestea d-l ministru ne-a ras; se mai spune că și pe motiv ca să mai facă economii, căci prea multe vagoane s'au deteriorat cu prilejul deraiilor și ciocnirilor numeroase și prea multe magazine de-ale

C. F. R. s'au prefăcut în cenușe. Prin urmare trebuia un șap de ispășire și d-l ministru l-a găsit de astădată în persoanele bieților gazetari.

Să-i fie de bine! Dar dacă d-l ministru a crezut de bine să ne despoaie de un drept consfințit prin regulament și tradiție, să ne dea voie să-i spunem și noi: pentru ce ziarul „Gazeta Transilvaniei” a trebuit să-și înceteze apariția pe timp de trei luni pentru-ca să reapară deocamdată numai de 3-ori la săptămână. Poate n-o știe și atunci e bine ca să fie pus și dsa în cunoștință de cauză.

E săptămâna Patimilor și după obiceiul strămoșesc ținem să ne spovedim, ca să ne ușurăm suferințele în vederea Iavierii.

Fiind noi ziar de opoziție, d-l ministru știe prea bine, că nu ne stau la dispoziție fonduri secrete de întreținere și că nu ni se dau spre publicare nici inserțiunile de-ale întreprinderilor

statului sau particulare libérale.

Însirăm un singur caz: „Reșița” ne-a dat acum doi ani spre publicare inserții diferite; de când însă s'a liberalizat am fost șterși din lista ziarelor, cari publică inserțiile anuale ale acestei societăți.

În fine n-or fi aceasta cea mai grea lovitură, deși inserțiile constituie izvorul principal de venit pentru un ziar. Ni s'a aplicat în anul trecut o altă lovitură, care e poate unică în felul ei într'un stat, în care se respectă cât de cât libertatea presei. De câte-ori apărea în ziarul nostru vre-un articol neplăcut pentru cutare d-n prefect sau decate-ori era vorba de-o alegere parțială parlamentară, ziarul nostru se confisca simplamente la poștă, primării și chioșcuri, încât abonații noștri nu mai primeau cu săptămânile ziarul. Așa s'a întâmplat în județul Ciuc, la Zărnești, Făgăraș, etc. E în curgere chiar un proces pe care-l avem cu prefectul Radovici pentru introducerea „cabinetului negru” pe timpul campaniei ce-am dus-o

contra samovolnicilor comise în acel județ.

Urmarea?! Foarte firească:

Abonaților noștri, neprimind ziarul sau primindu-l foarte neregulat, nu le-am mai putut pretinde costul abonamentului. În schimb mii de exemplare trimise s'au pierdut fără urmă. Pierderea materială era foarte mare: nu mai puteam încasa abonamente, iar abonații pe cari îi avem, ne rugau să nu le mai trimitem ziarul până la timpuri mai bune, căci, cu tot interesul cu care l'ar citi, nu reușesc să mai ajungă la el.

Paralel cu această campanie oficială de distrugere materială, ziarul nostru se înlocuia prin foaia locală liberală, care a fost impusă spre a fi abonată tuturor primăriilor și autorităților în întreg Ardealul. O singură pildă: Prefectul Ciucului a adresat în luna Februarie a. c. sub nrul 1226 administrației acelei foi o scrisoare oficială, în care-i mulțumește pentru trimiterea a 50 exemplare din No. 216, care „tristează cauzele prăbușirii (?) Partidului național”, exemplare pe care le-a distribuit comune-

lor românești din acel județ. De încheiere, prefectul Spătaru, astăzi înlocuit, asigură administrația ziarului de concursul și ajutorul său, pentru a fi răspândit cât mai mult în popor.

Rezumăm: stăm în fața unei lovituri săvârșită cu premeditare, având de scop distrugerea celui mai vechi organ românesc de publicitate prin persecuțiuni de ordin material, prin confiscări și prin siluirea voinței și a conștiinței jăranilor și intelectualelor români de-a abona o altă foale.

Adăugând la toate acestea, scumpirea hârtiei, urcarea prețului braștelor de muncă, a fost numai firesc, ca să sistem apariția în mod vremelnice, pentru ca după trei luni să invlăm din nou și, precum nădăjdum, să reparam în curând iarăși zilnic.

Prin urmare, d-le ministru, nu noi gazetarii cari muncim la acest ziar, suntem vinovați că ziarul apare deocamdată numai de 3 ori la săptămână, ci acei trimiși în numele d-tale și a colegilor d-tale din guvern pe aceste plaiuri, cari în loc să înțeleagă durerile unui neam, tre-

Un voinic flăcău trecea...

Un voinic flăcău trecea, printre cartofii verzi și printre
Intr'o căruță c'un cal alb,
Incărcată de lucernă proaspătă..

Un cântec trăgănat și bătrânesc cânta flăcăul..
Un cântec vechiu ca veșnicia,
Intinerit mereu pe buze tinere....

Printre grâne verzi, pe drumul neted,
Trecea un rumen și voinic flăcău,
In căruța-i cu lucernă, prin amurgul leneș,
Ducând cu el, spre satul cu căsuțe albe,
Tot sufletul și tinereța câmpului..

Nu știu ce gânduri îl munceau, ce doruri îl rodeau,
Dar de departe îl vedeam trecând,
Cântând,
In amurgul umed, sângerând...
Intovărășit de umbra-i ce mergea lângă căruța ca un
Și am simțit, o! am simțit, pe când trecea, [câne
Că aș fi gata să-i îmbiu,
In orice clipă, prietenia mea,
Ca pe un pâhar de apă ori un brăș de pâne...

©, cine poate ști, ce mari, străvechi comori
De suflet și de cântec,
S'ascund, de-atâtea ori,
Intr'un flăcău cu plept de oțel, cu palme aspre,
Ce trece-așa cântând printre bogate grâne,
Intr'o căruță c'un cal alb? !..

Priviam in înserare, satul ardelean spre care se ducea
Și îmi părea,
Că duce in căruța-i cu cal alb,
Tot aurul din soare și din stele,
Tot verdele câmpurilor copilăriei mele
Și toate cântecele,
Ce, vrăjit,
Le-am auzit
Din leagăn pân' acuma,
Pe drumurile 'ntortochiate, nesfârșite ale lumii...

Și 'n sufletu-mi — și-afară —
Simțiam, pe nesimțite, cum coboară,
Cea mai amară, ne 'mpăcată seară,
A anilor necruțătoare, neagră, ne 'nceleasă seară...

A. Cotruș.

cut prin stătea suferințe, sapă
o tot mai adâncă prăpastie între
frați de acelaș sânge.

E săptămâna Patimilor, cel
mai priincios timp pentru con-
templățiunii și pentru evocarea
trecutului posomorât.

Era pe la începutul anilor
1900, când fericitul director al
acestui ziar, Dr. Aurel Mureșianu
— dorind să beneficieze și zia-
rul „Gazeta Transilvaniei” de-un
bilet pe căile ferate maghiare
și de care se bucurau toți gaze-
tarii dela foile maghiare — a
cerut un singur bilet, care i-a
fost refuzat.

In România mare, cei ce se
bucurau pe vremuri de acest
favor, îl au și astăzi, iar cei
ce-au fost refuzați pe vre-
muri sunt și astăzi, descon-
siderați..

Meditând asupra trecutului,
îmi mai trec înaintea ochilor su-
leleși atâtea episoade din viața
gazelarilor ardeleni. Îmi vin în
minte atâtea Prasnice mori pe-
trecute în temnițele dela Bra-
șov și Seghedin, și atâtea Paști
și Crăciunuri petrecute pe me-
lesurile Rusiei și Siberiei —
toate pentru neam și lege.

Iar astăzi, in loc de recunoș-
tință, răsar din toate colțurile
capetele hidoase ale sărăciei,
persecuției, defaimării și calum-
neli... și poate nu suntem de-
parte de timpul ca să îndurăm
din nou închisoare pentru cre-
dințele, in cari am crescut și in
cari am rămas statornici.

Văd la masa redacțională, in-
gândurați, pe cei doi colegi, u-
nul care, după 17 ani de gaze-
tărie profesională in vechiul re-
gat, urmând glasul sângelui a
trecut in 1918 in Ardeal, ca prin
condelul său să lămuirească și
să conlucre la înfrățirea inimi-

lor, iar altul, care de 15 ani a
împărțit același pâne neagră cu
mine.

Dle ministru! Nu ne cunoști
câci dacă ne-ai fi cunoscut, nu
ne-ai fi despoiat de-un drept, nu
ne-ai fi făcut de răs in fața o-
presorilor de odinioară, luân-
du-ne un drept consfințit prin
muncă și suferință.

Creștini buni, ne-am spo-
vedit și te-am ertat. Dacă ți-e con-
știința liniștită, petrece Paștile
in bine și fericire. vb.

Oaspe distins D-l Profesor dr.
Jules Guiart, membru acade-
miei de medicină din Paris, —
celebru profesor la universita-
tea din Lyon, oaspele universi-
tății din Cluj, unde ține cursul
său de istoria medicinei și or-
ganizează muzeul de istoria me-
dicinii, însoțit de asistentul său
d-l dr. Valeriu Bologna, — aflân-
du-se într'o călătorie de studii
prin România, a fost două zile
in Brașov pentru a cunoaște
instituțiile culturale de aci.

Intre altele a vizitat sub con-
ducerea părintelui Prișcu, bise-
rica Sfântului Nicolae, de a
cărei frumusețe a rămas in-
cântat, admirând in deosebi
mica capelă laterală.

Profesorul Guiart este un
prieten intim al profesorilor Can-
tacuzino și Racovitză și se află
deja a treia oară in România,
pentru care face o propagandă
foarte intensă in Franța. In cursul
războiului a făcut mult bine
pentru refugiații români din
Franța, iar in 1919 a fost primul
profesor francez care a răspuns
la apelul universității din Cluj,
angajându-se pentru cinci ani
să țină cursuri la Cluj. Magistra-
lele sale conferințe sunt urmă-
rite cu un viu interes de toți
Clujul intelectual.

Correspondență.

Jaf in averea comunală

Ni se scrie:

Dle Director! Cu onoare și
cu supunere venim a vă roga
să publicați in vechiul și pre-
țiosul nostru ziar „Gazeta Tran-
silvaniei” jafurile și nedreptățile
cari se fac in administrația co-
munei Codlea din județul Bra-
șov.

1. Pădurile au ajuns jaf și
pradă la câteva unelte din an-
tistia comunală. In partea ho-
tarului numit „Hămărăzi” trans-
poartă cu vagoanele lemne pro-
tejații partidului, iar adevărații
luptători ai României-Marți, foștii
voluntari, sunt persecutați și
desconsiderați.

2. Noi ne-am cerut lemne
pentru construcție: grinzii de
casă și am fost respinși, iar ma-
rele fabricant Peter Gross s'au
dat 380 metri cubi pentru in-
dustria.

3. Locuitorul Ion Ardelean,
fost voluntar, aceru 2 sau 4
metri cubi de mesteacăn pentru
obezii de roată. A fost însă res-
pins, iar marelui industriaș fa-
bricant i s'au dat 300 m. cubi.

4. S'au dat in licitație publică
doi armăsari comunalii, urcân-
du-se suma oferită la 28
mii lei. Cumpărătorul Carol
Martonyi, dând ca arvună 5000
lei, i s'a eliberat armăsarii îm-
preună cu hamurile cari n'au
fost însă vândute, plecând cu ei
la București, de unde au dispă-
rut lăsând comuna in pagubă
de 30 mii lei. Ne întrebăm acum
cine a eliberat armăsarii și ha-
murile, până nu s'a predat toată
suma la casieria comunei, căci
adevăraților români, cari au lup-
tat cu credință pentru aceasta
țară, nu li se da voie să ridice
nici măcar o grinză din pădure,
fără de-a depune pentru o bu-
cată suma de 100 lei cau-
țiune.

Am arătat într'un recurs d-lui

prefect al județului, in mai multe
puncte, jafurile și nedreptatea
care se face. D-l prefect a or-
donat o anchetă in contra func-
ționarilor necorecți din antistia
comunală din Codlea. Ancheta
a fost fixată pe ziua de 5 Mar-
tie, iar pe cei iscăliți in protest
cari susțineau nedreptățile ară-
tate in recurs, i-au anunțat dela
primărie ca să fie pregătiți pen-
tru a susținea in fața anchetei
recursul pe ziua de 4 la ora 10.

Așteptând cu toți la ora 10
li se comunică că ancheta vine
numai pe ziua de 5, adică aște-
ptând de dimineața până la
ceasurile 11 ni se spune că s'a
amânat până pe ziua de 10 și
n'a mai venit ancheta cu fa-
cerea căreia a fost însărcinat
prim-notarul județean, d-l P.
Munteanu.

In acest timp însă, cei din
antistia comunală: notarii, pri-
marii și alții au făcut mai in
toate zilele volajuri pe la pre-
fectură unde, pe semne, s-au fă-
cut totul muzama.

Noi, cei treizeci iscăliți in pro-
testul înaintat prefecturei pentru
a lua măsuri ca să se facă dre-
ptate și de-a se pune capăt jafu-
lui in averea comunală, protes-
tăm contra acestor ilegalități și
cerem intervenția celor in drept
de a ne face dreptate.

Codlea, la 22 Aprilie 1924.

Ion Marian și soții.

Domnii Abonați
ai ziarului care sunt
in restanță cu plata
abonamentului, sunt
rugăți ca de urgență
să trimită costul abo-
namentului prin man-
dat postal, contrar vom
fi siliți a sista trimitere-
a ziarului.

Administrația.

Cronica muzicală

Manifestări artistico ale Ardealului

*Reactivarea Reuniunii române
de cântări din Brașov* înseamnă
reluarea vieții artistico-muzicale
in acest vechiu centru de cultură
și artă românească. La primul
concert al Reuniunii, care va
avea loc peste vre-o 6—7 săp-
tămâni, vom avea plăcerea să
ascultăm in diferite piese atât
corul mixt al reuniunii (vre-o
120 persoane), cât și corul bărb-
ătesc (vre-o 70 coriști). Intre
altele se va executa, cu concursul
orchestrei orașului, balada „Ste-
fan cel Mare” și „Hora” maes-
trului G. Dima.

Ar fi numai de dorit ca entu-
siasmul dela început să nu slă-
bească și repetițiile, cari se vor
relua după Dumineca Tomei, să
fie cât mai bine cercetate, pen-
tru-ca să se poată duce la înde-
plinire opera începută.

*Reuniunea română de cântări
din Sibiu* va da, precum am
anunțat, trei mari serbări artis-
tico-muzicale și etnografice in zi-
lele de 31 Mai, 1 și 2 Iunie a.
c. la București. Intre altele, se
va reprezenta pentru prima dată
noul „Poem muzical etnografic”
al d-lui Dr. Tiberiu Brediceanu,
la care vor colabora orchestra
ministerului de culte, corul mixt
al reuniunii precum și nume-
roase echipe de dansatori aduși
din toate părțile Ardealului și
Banatului, in pitoreștile lor cos-
tume naționale.

*Societatea Păjiștenilor „Cru-
cea Dreptății”* aduce mulțumi-
tele sale d-nei văd. Paraschiva
Neguș pentru suma de lei 300
din incidentul morții iubitului ei
soț, precum și d-lui Dumitru
Stinghe pentru suma de 200 lei
dăruită din incidentul morții iu-
bitei sale soții. **Comitetul.**

I. L. & A. Hesshaimer

BRAȘOV.

Sucursala SIGHIȘOARA

Fondată 1843

Mare magazin

de delicatose, coloniale și vopseli

Bumbacuri

Semințe

Cement-Portland

Petrol

Drojdie de Preșmer

Specialitate:

Prăjitorie engros de cafea

Telegrama: HESSHAIMER

Telefoane: in Brașov No. 32 și No. 429
in Sighișoara No. 18

Libertatea cetățenească suprimată

— Justificarea liberală a regimului excepțional la noi. —

'Disprețul actualului regim față de libertatea cetățenească este fără margini. Deodată cu decretarea stării de asediu în Capitală, Jilava și-a înmulțit din nou numărul oaspeților, cu mai mulți cetățeni, cari azi zac între zidurile acestei închisori, pe motivul că cei-ce i-au înfundat acolo, au spus că sunt comuniști. Fără ca cercetarea să fie terminată, fără ca vina să fie deci dovedită și fără vre-o sentință, acești nenorociți au ajuns sub un regim de închisoare foarte aspru numai bănuși fiind, ori fără dovezi încă acuzați, de comunism.

Era natural ca faptul să revolte pe cetățenii conștii de drepturile și libertățile cetățenești. Glasurile de protestare ale lor și ale presei n-au avut săp-tămâni de zile nici un ecou în urechile surde ale guvernărilor. Oficiosul guvernului continua să atace și să acuze pe toți cari aveau îndrăsneala să se revolte de această ilegalitate iar cei închiși să se hotărască, în urma tratamentului la care erau supuși să-și curme zilele prin greva foamei.

N-am avut nici odată intenția și nici nu ne gândim să luăm apărarea celor dovediți că s'au făcut vinovați față de siguranța statului. Pentru aceștia am cerut și cerem răsplata și pedeapsa pe care li-o dictează legea. Nu putem însă admite ca simpla bănuială să fie motivul după care cineva să fie aruncat în pușcărie.

O spunem aceasta ca răspuns

uneia din cele mai puternice dovezi cu cari „Viitorul” caută să motiveze arestarea comuniștilor din ultimul timp. Iată această dovadă: „un concept de manifest, care n-a apucat să fie încă tipărit și răspândit”.

Așadar un petec de hârtie scris de nu se știe cine, unde și cum — poate chiar de alții decât cei arestați — este vina închișilor dela Jilava. În ultimul timp, — în urma intervențiilor făcute de mai mulți, între cari și d-l profesor N. Iorga — doi dintre arestați au fost duși la Văcărești, sub motivul constatat de medici că închisorile Jilavei sunt prea nesănătoase.

În aceste închisori zac însă și astăzi atâția nenorociți, cari ei singuri, ori unii dintre ei nu știu încă pentru ce au ajuns acolo.

Iar până când o sentință judecătorească nu le-a stabilit și dovedit vina, atât ei cât și toată lumea are dreptul să se întrebe:

Pentru ce și până când vor avea să mai zacă aceștia între zidurile nesănătoase ale Jilavei?

Căci a atenta în acest fel la libertatea cetățenească înseamnă a arunca în pușcărie, oricând, o țară întreagă sau pe oricare cetățean al ei?!

Să se dovedească vina, să se aducă sentința și vinovații să-și ia răsplata, căci numai pe seama acestora sunt pușcăriile și pentru aceia cari îndrăznesc să înfunde în ele un singur — repetăm: un singur — om nevinovat.

„CETATEA”

BANCĂ ECONOMICĂ-COMERCIALĂ S. A. BRAȘOV.

Sucursale: București, Cluj, Cohalm, Toplița-Română, Odorheiu, și Gherla.

Reprezentanțe în America:

„CETATEA” Foreign Exchange 70 Wall Str. New-York și „BANK OF AMERICA” 44 Wall Str. New-York.

Capital social în emisiune Lei 60.000.000.—

Depin vărsat Lei 60.000.000.—

Fond de rezervă Lei 9.000.000.—

Depuneri spre fructificare „ 70.000.000.—

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 6% dobândă.

Pentru depuneri cu termin fix plătește 7—10%.

:: amăsurat sumei și duratei depunerii ::

Darea către Stat o plătește institutul din al său.

BCU Cluj / Central University Library

„A G E C O”

Societate generală de agentura și comerț S. A.

Capital Lei 20.000.000 deplin vărsat

B R A Ș O V, Șirul Inului No. 26

Telefon No. 339—693.

Telefon No. 339—693.

CENTRALA: București. FILIALE: Galați, Cluj și Timișoara.

DEPOZIT DE MARFURI ALE CELOR MAI MARI FABRICI

DE STOFA ȘI PANZETURI DIN ȚARA ȘI STRAINATATE

IMPORT:

Textile-Manufactură.

Materii prime pentru indstriile:

Chimice. Boiangerii.
Textile. Ceramică.
Tăbăcării. Sticlărie.

Depozit permanent de droguri

:: și produse farmaceutice. ::

REPREZENTANȚE:

ale celor mai renumite fabrici de mașini pentru Industria textilă, tri-
:: cotaje și boiangerii. ::

Culori de Anilină.

Culori minerale.

Uleiuri minerale americane.

EXPORT DE PRODUSE INDIGENE.

Intre țară și guvern

— Scrisori dela sate și orașe —

In serbători, fiecare creștin își adună gândurile și le cerne, în liniștea pe care și-o dă sfârșitul zilelor de reculegere și odihnă. Ni-am gândit că e bine să punem înaintea cititorilor noștri o sinteză a vieții publice de azi, cuprinsă în scrisorile ce urmează — ca o oglindă a numeroaselor plângeri, dorinți și speranțe exprimate în scrisorile ce primim zilnic la redacție.

Lectura scrisorilor ce publicăm interesează, dar, pe toți cititorii noștri, cuprinzând un complex de idei și fapte ce preocupă, deopotrivă, masele ca și cercurile mai restrânse dela orașe și sate (intelectuali). Diversitatea problemelor tratate face această pagină interesantă și instructivă.

Autonomia provincială

Domnule Director,

Unul dintre stimulenții progresului țării noastre este, tocmai ceea ce a fost combătut cu atâta îndârjire, regionalismul.

O viață autonomă a provinciilor care constituie statul român de azi, ar da în cea mai largă măsură posibilitatea emulațiunii, întrecerii între aceste provincii. Nu trebuie să se ia vorbele mele altfel de cum le înțeleg: autonomie județeană și comună, extinsă până la o autonomie specială a provinciei — dar toate provinciile făcând un trup nedespărțit, construind statul unitar național român.

Ce-ar fi de pildă, rău și primejtos, dacă Ardealul, Oltenia cu Banatul, Bucovina cu Moldova, Basarabia și Muntenia cu Dobrogea, ar avea înăuntrul cadrelor statului român o autonomie reprezentată prin: un centru administrativ, financiar, și cultural, cu reprezentanți compuse din trimișii aleși ai comisiilor județene care la rândul lor, ar fi expresiunea consiliilor comunale; cu universități, cu academii industriale sau comerciale, etc.

Luând ca exemplu Ardealul:

Clujul ar fi centrul administrativ, reprezentat printr-un complex de instituții (descentralizator, în ceea ce privește treburile generale ale țării și centralizator al celor speciale ale provinciei) unde fie-care nevoie sau cerere este rezolvată fără ca să facă ochul țării până la București — bine înțeles în cadrele legilor generale ale statului. Clujul ar fi centrul unde adunarea reprezentanților consiliilor județene ardeleni ar chibzui mai bine, în sesiuni limitate, asupra necesităților generale și speciale ale Ardealului, ar da indicațiuni pentru legiferare, ar fi mănunchiul directelor inspirațiuni ale fie-cărui județ și comune.

Nu mai insist, în această scrisoare. Am pus tema — reflecții asupra ei. De sigur că sistemul descentralizării, al autonomiei provinciale va fi moartea puterii în stat a oligarhiei regionaliste dela București, dar țara ar câștiga și fie-care interes al ei ar fi apărat.

Cu stimă
Un regătan din
Moldova.

(Dintr-o scrisoare primită în Martie 1923).

Ardelenii în Basarabia și politicianismul local

Domnule Director,

Dintr-o scrisoare a unui profesor din Chișineu:

Serbările Unirii Basarabiei imi dă prilejul să vă amintesc din nou de influința binefăcătoare a ardelenilor și bucovinenilor în Basarabia în anul 1917 (toamna) și 1918. Cu atât mai mult simțim binefacerea acestor influințe azi, după ce două regimuri politice oligarhice, centraliste, au exasperat populația basarabeană.

Basarabia-nul român este un veșnic epăretor al unității statului, cu o condiție: să fie lăsat să-și trăiască viața lui proprie. Administrația militară din anii 1917 și 1918 este, mai puțin nesuferită lor de cât regimurile care eu urmat — și aceasta în mare parte datorită influinței amintirii binefăcătoare a ardelenilor.

Opera constructivă a acestora în Basarabia, împreună cu aceea a elementelor de valoare venite din Vechiul Regat, nu a putut fi complet nimicită nici azi. Ceea-ce este foarte mult!

Propaganda culturală a misionarilor ardeleni și bucovineni în Basarabia revoluționară, apoi în aceea autonomă, a dus la unitatea cu statul român, nu numai politicește dar sufletește. Avântul, stăruința și credința unu Tofan, Ghibu și a altor alți propagandiști ardeleni și bucovineni, nu l'am uitat. Tofan, mult regretatul nostru dascăl, și cu tovarășii lui de muncă, ni-a crescut prima generație de dascăli români în școlile acelea

făcute în pripă dar în care se propovăduia cu convingere sfântă națională.

Basarabia va fi veșnic recunoscătoare Ardealului cultural și Bucovinei surori!

Ce să vă scriu de stările de azi. Ca și la d-voastră, dar mai accentuat — din cauza inferiorității pe terenul cultural național și al educației politice de aci — politicianismul, liberal azi, averescan eri, face ravagii. Preocupările stăpânilor Basarabiei nu mai sânt acelea ale ardelenilor din 1917 și 1918. Aceștia recrutează partizani, încurajând chiar agenții de disoluție strelai, cari ceidintău s'au înscris în cluburile lor politice.

Seleționarea valorilor naționale se face după clubul în care ești înscris, sau după merite și capacitate. Când am putut avea un primar analfabet ca Pântea și avem pe Inuleț ministru perpetuu al Basarabiei — nu este posibilă îndreptarea.

Câte odată, în egoismul nostru, ni gândim ce fericită achiziție ar fi fost pentru Basarabia dacă toată pleada misionarilor ardeleni și bucovineni ar fi rămas în Basarabia noastră.

Nu descurajăm, însă. Luptăm și vom învinge. Statul român nu poate trăi, fără o Basarabie românească și prin sufletul ei și prin întreaga sa muncă națională. Dorim ca să vie momentul ca să vă trimitem la școlile voastre basarabeni învățați prin cultura românească și să ne conțopim astfel în același și nedespărțită viață culturală...

Stat democratic cu stare de asediu

București, — Avem stare de asediu și totuși liberalii pretind că sântem un stat democratic. La Versailles, Regele a vorbit de democrația românească. Di Brătianu nu odată a mărturisit că organizarea dată de el țării este democratică.

Pe semne la București noțiunea democratică schimbă înțelesul ei. Deaceea, di Brătianu care s'a grăbit la 1913 să anunțe marile reforme, le-a făcut ca să le poată călca cel dintâiu, el. Democrația liberală se marchează prin suprimarea dreptului de vot universal — fiindcă furtul și falsificarea la urne este suprimarea voinței alegătorilor.

Și totuși, la Versailles, di Millerand a spus M. S. Regelui Ferdinand că apărarea păcii nu se face decât prin democrațiile statelor noastre.

Vorbe! Di Brătianu știe că pace (adică suprimarea oricărei opoziții) se face numai prin baionetă. Teorie și teorie..

Sânt fapte care le pun în vie egitație — după cum sânt altele care le înărmuresc. Proclamarea stărei de asediu, la

plecarea Regelui, este dintre acestea din urmă.

Cetățeanul a devenit apatic, nu vede nici o îndreptare, s'a agitat, s'a desiluzionat. Numai rău și iar rău. Intr'o astfel de atmosferă, ori ce măsură drastică a guvernului nu-l mai surprinde... Poate, mâine, va fi și mai rău! Ei, și! Fie, că trebuie să prindem minte — zice el, cu gândul răzbunării vremilor ce ne așteaptă.

Și sub această apatie se ascunde, totuși, cea mai primejdioasă acțiune revoluționară. N'o fac agenți cu vorba ci însăși stăpânirea cu metodele ei. Ea invadează, să se aștepte la orice pe cetățeanul apatic de azi..

Totdeauna cei cari stau deoparte văd mai bine. De-aceea ni se spune la Paris: prin libertate cetățenească la unirea sufletească a unui popor și la consolidarea statului.

Di Brătianu n'are însă urechi să audă. Dsa pleacă în Orient ca să-și reinprospăteze izvorul metodelor de guvernare a la turca!..

Totuși sântem un stat democratic!..

(Din scrisoarea unui corespondent ocazional, semnată V. C. B.)

Un glas dela sate

— Dureri și nevoi de cari nu știu cei dela orașe. —

Că ne mai plimbă câte odată pe degeaba când se fac părădii și primiri de miniștri? D'apoi mai bine ne-ar lăsa în pace, căci și așa numai de silă părăsim atunci lucrul și căsuțele noastre.

Alte sunt nevoile noastre, de cari ar trebui să țină seamă.

Vitele, bună oară, nu ne întrebă nime dacă avem cu ce le hrăni ori ba. Și nime nu ne spune, la nevoie, de unde și cum o puțea aduce nutreț mai ușor și mai ieftin. Iar dacă trebuie să le vindem, ca să nu ne moară de foame, noi nu le putem da decât pentru atâta cât ne îmbeie cutare ori cutare Țidov, care le trece peste graniță și trage trei și patru prețuri pe ele.

Lămuriri la dări și la tot felul de acisurii, credeți că ne dă cineva? Nici povește. Plătim atâta cât ne cere, după placul lui.

Cu împărțelaa pământului tot așa. În loc să căpătăm pământ, plătim comisii pe la București și în toate părțile și nu ne alegem cu nimic.

Când era la alegeri, ni se da tot din gură. Ni se da pământ și acolo unde nu era. Azi i'u ni se dă nici de acolo, unde este.

Chiar unde s-a împărțit pământ, s-a făcut în așa formă, că reforma agrară n-o să fie decât pricină și izvor de procesuri, căci nime n-are nici un drept la mână și nici o hârtie despre ce e și până unde este al lui.

Cetim apoi prin gazete despre atâtea născociri, cu cari se stărpesc bidgăniile și goangele stricăcioase. Ori la noi în țară nu sunt de acelea?

Căci, ați scris și d-voastră în foaie, de director, despre multa șorecărime care ne-a făcut și ne face atâtea pagube. Se scria în foi, că în cutare ori în cutare loc au născocit tot aceste lighioane spurcate. Acum gândiți și d-voastră: Dacă biețul țaran și-a văzut avutul ronțăit de șoareci, nare dreptal să-și scoată paguba și să ceară și el mai mult pe ceea-ce duce și vinde la oraș?

Iar orașenii spun că noi scumpim traiul. Și uită că și negu-

torul de la oraș, când avem noi nevoile de marfa lui, ne spune că asta și asta s'a scumpit pentru că nu mai este în țară, ori că nu se mai găsește cutare lucru decât foarte rar.

Apoi tot așa-i și la noi. Când și holdele noastre și rodul pământului muncit de noi este distrus când de secetă, când de potopuri, când de lighioane spurcate.

Avem domni învățați, plătiți pentru treaba asta. Pentru ce nu ne vin cu statul lor?

Mai puneți apoi bolile de vite, cari ne cercetează atât de des. Dacă statul are slujbași plătiți pentru acest lucru, de ce nu vin mai des pe la sate și să ia măsură până nu s-a întins boala? Focul se stinge doar la început, nu după ce a cuprins casa întreagă. Iar ca să nu se nască de loc, trebuie luate măsuri de grijă din bună vreme și în tot timpul.

Pentru aceea zic, ar fi bine ca domni consilieri și inspectori de toate soiurile, cari stau pe la orașe să dea mai des pe la sate. Să caute și să întrebze de nevoile de aici, iar unde e de ajutorat cu statul, să ajute.

Atunci am vedea și am ști și noi pentru ce plătim atâtea dări. Și-ar mai fi multe de spus, dar cine le poate înșira pe toate.

De sfârșit, să vă mai spun încă ceva. Ne omoară de vreo câțiva ani cloșanii. Atâția sunt ca furnicile. Și ne fac mari pagube. Mai zilele trecute vecinul, ce-l trăznește în cap, hai, să-l stărpească. Și-o încercat curtea, cotețele și grajdurile cu un fel de otravă — nu știu cine l-o fi învățat și de unde a adus-o. Și ce-o pățit sârmanu? I-or murit doi porci și nici o gălă nu mai are. Dar cloșanii parcă-s mai mulți.

O fi părănd cam dz răs lucru, dar nu-l de răs. Bietul om a îndurat o mare pagubă.

Și vezi nici aici nu se întâmpla așa, dacă ni s-ar fi dat sfatul cum și ce să facem pentru stărpirea cloșanilor.

Căci trebuie să aibă statul și slujbași pentru treaba asta.

Încheli acum scrisoarea, domnule director, și vă rog să stăruiriți pentru nevoile noastre, pentru ca să se știe și sus, la stăpânire, de suferințele noastre ale celor dela țară. Căci noi suntem țaranii acela, cu numele cărora se laudă cei de sus și spun că suntem talpa și viltorul țării.

Dacă gândiți, că puteți lua ceva în foale din rândurile mele, vă mulțumesc dinainte și vă doresc noroc și sănătate.

Nicolae Țăranu,
Abonat Nral 1025.

Anchetarea neregulelor în aplicarea reformei agrare în Ardeal

St. Domnule redactor,

Sânt om simplu dela sate, cu știință de carte atât cât am putut avea în gimnazul din Brașov (4 clase). Om către 40 ani, pot judeca atât: domni noștri dela administrație, dela comună nu-s de treabă azi, ci își umplu brăcările cu banii fărâdelegilor lor.

Am citit în *Gazeta* că a pornit un domn ministru să cerceteze neregulele cu împărțirea pământului. Dacă va face, cum fac domni noștri dela prefectură, atunci nu-l speranță să-și vadă bieții oameni dreptatea cu pământurile.

În satul nostru, groful a că-

pătat pădurile îndărăpt ca și sub unguri și noi ni uităm la ele cum le taie veneticii, ca să nu ni lase nimic dacă o fi să se facă dreptate cu reforma agrară.

Cui să te jăluești, că n'ai cui.

Tot în *Gazeta* am citit că domnul ministru a pornit cercetare la sate cu deputații liberali. Lupii în turma de oi. Ce dreptate să facă deputații cari n-au înțeles cu votul și fac numai treburile groților.

La Sf. Gheorghe, Dumnezeu ni-a dat un consilier cu milă de țărani. A împărțit pe dreptate, pământul lui Czell dela Doboli. D-nul ministru l'a dat afară pe consilier și moșia a rămas d-lui Filii, un liberal mare și boier din vechiul regat.

Va veni oare ministru să cerceteze și la Doboli, unde oamenii au rămas săraci, fără ogor. Am acolo și eu o cumnată văduvă de războiu cu 4 copii, care trebuia să capete pământ a-ător și loc de casă.

Domnule redactor, scrieți în *"Gazeta"* să vină și pe la noi la poalele munților, că n'avem mare nădejde, dar poate s'o îndupleca de sărăcia noastră....

N. Red. Scrisoarea de mai sus ni arată că țărani cetește și se interesează de cele ce se petrec și-l privesc. Dacă d-nul ministru Cipăianu ar face o vizită și în regiunea păduroasă a satelor dela poalele munților Buzeu — sate ce n'au alt mijloc de existență decât păduritul — poate ar învăța mai mult și decât îi comunică d-l Petriș de a Cluj, cu care cercetează neregulele și abuzurile aplicării reformei agrare în Ardeal.

Cum se fac impunerile la sate.

— Cazul dela Cincul mare —

În anul 1923 s'au constituit comisiunile de impuneri pentru stabilirea impozitelor contribuabililor față de stat. La sate, în multe părți, ni se scrie — se fac

abuzuri revoltătoare de către oamenii regimului liberal.

Intâmplător, avem înaintea-ne un caz din Cincul-mare, comunicat de un călător, care a constatat faptele următoare:

În plasa Cincul mare și Agnita a funcționat comisia de impunere compusă din d-nii Nicolae Căraș, controlor financiar, președinte și George Conta preot gr. ort. Comisia s'a condus după preceptul: să trăiască și capra și varza, dar nici lupul să nu rămână flămând... Comisia s'a prezentat la comercianți și industriași pentru a constata mersul afacerii, dar de fapt terorizându-i cu amenințarea de impuneri mari. S'au lăsat însă înduplecați dacă li-se făceau daruri ca stufe, ghetete, unsoare, etc. Absolut exact: impunerile se făceau după *mita* luată de comisie.

Dovada? Un denunț făcut la judecătoria de ocol din Cincul-mare și apoi la Parchetul din Sighișoara, a provocat o anchetă. Locot. companiei de jandarmi anchetând, în fața a doi jurați comunali (Mich. Scriber și Iftin Stăngu), s-a dovedit exactitatea celor de mai sus. Vina comisiunei era deci descoperită oficial.

Ancheta s'a făcut la 4 Ianuarie a. c. și de atunci tăcere. Populația, în bună parte săsească, comentează viața tăcere a ceea. Un fapt nou se petrece însă: spre indignarea contribuabililor, autoritățile în drept — nu numai că n'au dat urmărire anchetei — dar delegă din nou pe George Conta în comisia de impunere pe anul acesta și aceasta terorizează pe contribuabili să semneze o declarație că nu este exact ceea ce a declarat la anchetă apoi le îmbie înapoi sumele ce-a luat înainte în tovarășia preotului. Cel-ce refuză sunt amenințați cu închisoarea fiindcă ar fi adus *ofensă* autorității de stat românești.

Indrasneală de a se acoperi cu prestigiul autorității de stat,

din partea unor vinovați de mită!

Bine-înțeles, populația s'a alarmat din nou și față de îndignarea generală, i s'a retras d-lui controlor financiar încredințarea dată. Nu ajunge, însă, aceasta. Cei vinovați trebuie să-și ia pedapsa. Dacă va fi nevoie, vom da publicității și procesele verbale luate cu cei excrocași în comuna Cincul-mare și alte două comune vecine.

D-l ministru de finanțe ar trebui să audă.

Orfelinatul de fete dela Predeal distrus de incendiu.

Predeal, 24 Aprilie 1924.

Duminea Florilor la ora 11 ziua, pe când d-l inspector școlar Popovici și directorul general din ministerul instrucției Tisescu făceau o inspecție la orfelinatul de fete din Predeal, a izbucnit un violent incendiu din cauze cari nu se cunosc încă bine.

Alimentat de un vânt puternic, incendiul a distrus întreg orfelinatul, neputându-se salva decât lucrurile dela parter. A ars etajul cu dormitoare.

Clădirea învecinată a Direcției a scăpat grație ajutorului dat de batalionul 4 Vânători de Munte. Grejurile de asemenea, deși luaseră foc. Acum se lucrează la curățirea ruinelor, dintre cari s'au scos paturile de fier cari mai pot fi întrebuințate.

Orfelinele au fost duse mai întâi la batalionul 4 Vânători unde li s'au dat îngrijirile necesare. Acum sânt încuieruite la Orfelinatul de băieți unde vor urma și cursurile, până la repararea clădirii arse.

Din cercetările făcute se crede că incendiul a provenit dintr'o scântee dela coș, care ar fi căzut pe coperișul de șindilă ce s'a aprins astfel, focul luând proporții alimentat fiind de vânt.

O nouă donațiune Vasile Stroescu

Marele fiu al Basarabiei, filantropul Vasile Stroescu, senator de Reghin (Ardeal), a făcut o nouă neasemănătoare donație, de rândul acesta „...în dorința ca sătenii de pe moștile mele din Jud. Bălți, precum și din împrejurimi, în mijlocul cărora am trăit și cu cari eu făcui averea de care dispun, pentru binele, luminarea și prosperitatea lor...” cum spune în actul de donație. Darul e făcut Ministerului Agriculturii și Domeniilor, care l-a acceptat, ca să se înființeze „o școală practică de agricultură, având ca accesorii cele două meserii necesare agriculturii și anume: fierăria și lemneria, cu internat de va fi necesar și posibil, precum și o fermă model, în care să primească învățătură fiii sătenilor din comunele Brănzești-Vechi, Zehalcani și împrejurimi”.

Ministerul nu poate schimba destinația fondurilor cari fac obiectul donației, întrucât domnul V. Stroescu a prevăzut în act că „ele nu pot servi decât pentru împlinirea scopului arătat”.

Această importantă donațiune constă din teren, ecarete și valori mobiliare și anume:

1. Teren:

a) Una sută hectare teren arabil în comuna Brănzești-Vechi Jud. Bălți, rămas în urma expropriării.

b) Optsprezece ha. și jumătate curte boerească, parc și plantație de pomi fructiferi (livadă) în comuna Brănzești-Vechi.

c) Vechea curte boerească din comuna Brănzești-Vechi în suprafață de 68 ari (38,5 prăjini falsești) cu plantații.

d) Locul de casă în suprafață de 25 ari (14 prăjini).

e) Idem în suprafață de 50 ari (28 prăjini).

f) Două locuri de casă virane în suprafață de 57 ari.

g) Un loc viran unde a fost curtea boerească din com. Zehalcani (Jud. Bălți) în suprafață de aproximativ 4 hectare.

2. Ecarete:

a) Clădirile, ecarețele, și depozitele cari formează conacul boeresc și aflate pe suprafața dela No. 1 lit. b) de mai sus.

b) Idem acelea aflate în vechea curte boerească dela Brănzești pe suprafața descrisă sub lit. c).

c) Două case de locuit aflate pe suprafețele dela punctul d și e.

3. Valori mobiliare (titluri de rentă):

a) Valoarea titlurilor de rentă pentru 100 ha. teren arabil expropriat în comuna Brănzești-Vechi.

b) Idem pentru 25 ha. pădure expropriată tot din aceea comună.

c) Idem pentru 200 ha. teren arabil expropriat din comuna Zehalcani (Jud. Bălți).

După cum se vede, s'a afectat pentru școala de agricultură ce se va înființa:

1. Teren arabil, pentru construcții și plantații: 124 ha., de o valoare aproximativă de lei 2.500.000.

2. Ecarete, cari au nevoie de reparații radicale, în valoare aproximativă de lei 1.000.000.

3. Titluri de rentă de aproximativ lei 2.000.000.

Pe lângă cele arătate mai sus, donatorul pune condiția ca ministerul să afecteze școlii, pe lângă cele 100 ha. donate, încă 100 ha. din terenul expropriat atât în imediată apropiere de celelalte, cum și 25 ha. pădure din cea expropriată, astfel că cele 200 hectare teren arabil și cu cele 25 ha. pădure să facă un singur trup.

Din domeniul medicinei.

Trei dușmani ai sănătății.

— Din conferința d-lui Dr. C. Oancea ținută la ședința Cercului cultural pe Tocile. —

Alcoolismul este turbuarea permanentă a organismului omenesc, produsă prin consumarea regulată și zilnică a unei cantități însemnate de beuturi spirituoase. Nu tot omul, care bea e alcoolic, numai cel, care nu poate trăi fără băutura. Cel care bea de câte-va ori la an, la zile mari, dar bea peste măsură, îl putem numi bețiv, dar nu alcoolic, căci acesta bea silit de inimă rea sau de voe bună, cum se știe pela noi profita de toate ocaziunile, când se naște sau moare vre-un creștin, la botez, la nuntă, când ai vre-un năcaș ca să-l uiți sau vre-o bucurie ca să-ți înlănească.

Cel care se turmentează repede, bețivul, de regulă nu e alcoolic, căci beția este o turburare trecătoare a organismului nostru, datorită consumării unei cantități mari de beătură, într-un timp relativ scurt.

Afară de aceste două soiuri de consumatori mai sunt așa numiții cumpătații, cari beau, gustând, numai ca să poată închina în numele cuiva sau să zică un „Dumnezeu să-l odihnească”.

Nimeni nu este astăzi contra gustărilor de beuturi spirituoase cu măsură, ba se recomandă de multe ori alcoolul chiar ca medicament. Pericolul este că cei mai mulți nu prea sunt stăpâni pe voința lor, o încep cu puținul și pe zi ce merge, ajunge la cantități tot mai mari, prințându gust, până când cum-

pătatul de mai eri, alaltăeri devine alcoolic deabinelea, o stare gravă pentru el, pentru familie și pentru societate.

Beuturile spirituoase introduse în stomacul nostru se absorb în sânge fără a fi modificate. Cu sângele acest alcool trece prin toate organele îmbolnăvindule, mai întâi producând în aceste organe o congestiune și pe urmă inflamându-le.

O parte din acest alcool introdus în organism se elimină prin transpirație și urină, iar restul produce căldura corpului nostru, este ars în interiorul organismului nostru.

Cel dintâi, dintre organe care e atins de puterea alcoolului e stomacul, pentru că acesta ajunge, mai întâi în atingere cu alcoolul, producându-se pe pești acestuia inflamațiuni și pe urmă ulcere, rani, cari esplică pierderea poștei de mâncare, indigestii și dureri grozave. Ajungând alcoolul prin sânge și în celelalte organe, ficat, rinichi, inimă, creier, produce aceleași inflamații cronice ca și în stomac și astfel se produce în tot corpul un dezastru, care duce la moartea sigură a individului.

Până la moarte însă această plagă cumplită a umanității atacă nervii, îi inflamează și pe aceștia precum și centrul lor, creierul, devenind alcoolicii idoți, epileptici, criminali, nebuni, ucigași. Aceasta ne-o arată mai mult faptul, că de când se consumă mai mult alcool s'a în-

mulțit și numărul nebunilor, criminalilor și ucigașilor.

Dar nu numai asupra individului alcoolic are urmări atât de triste alcoolismul, ci aceste rele trec și asupra urmașilor. Foarte adeseori copii născuți din părinți alcoolici sunt schilozii, bețivi, deschilbrați, criminali, epileptici și se prăpădesc de regulă în anii fragezi ai copilăriei.

Aceste sunt urmările alcoolului, care arde, inflamează, tâmpete și conduce la cele mai multe crime, fiind o otrăvă cumplită, care produce mai multe victime cât toate celelalte boale la un loc. Aceasta este cea mai mare plagă a timpului, în care trăim și este timpul suferim de a ne îngriji ca să punem cât mai curând capăt acestui păcat.

Sifilisul.

Voesc să mai vorbesc ceva despre Sifilis și Tuberculoză, plăgi cumplite ale secolului nostru, promițând că în o proximă conferință să le dezvolt și pe acestea mai pe larg, pentru că s'a fiu înțeles pe deplin.

Nu voi face etiologia acestor boale ci de prezent mă voi mărgini la arăta pericolul produs de acestea prin înmulțirea și răspândirea lor.

Căți oameni se cred pe deplin sănătoși până când în un moment prielnic izbucnește o boală a unui organ, provocată de germenul sifilisului, pe care îl poartă individul ascuns în sânge de mult timp sau poate chiar din naștere.

Această boală se poate căpăta prin ereditate, adică prin moștenire dela părinți sau ajungând în sângele nostru prin contagiune.

Germenul răspândit și înmulțit în sânge rămâne ascuns până când se ivește ocazia de

a se desvolta pe un teren bun, atacând oă ce organ al corpului nostru. Ca și alcoolul nu este parte a organismului nostru, pe care să nu o poată atinge această boală, producând turburări în funcțiuni, turburări cari duc la moarte prematură, la spital sau ospiciile de alienați.

Contagiunea se produce prin pătrunderea germenului, numit spirocheta palidă, direct în sânge, deci numai prin contact direct cu bolnavul. Sunt însă cazuri izolate când și prin obiecte infectate poate să ajungă acesta în sânge.

Pielea sănătoasă e un scut puternic, care nu lasă nici un microb să pătrundă în interior, ci numai având aceasta o șgărietură sau alt defect, aceasta servește ca poartă, prin care germenul sifilisului intră în corpul nostru și se răspândește cu sângele în tot organismul.

Vă puteți închipui cât e de periculos un astfel de bolnav pentru societatea care-l inconjoară; ajunge să bea din un singur pahar mai multe persoane dintre cari numai unul sifilitic, ca toți ceilalți pe rând să contracteze această boală.

Mulți trec prin stadiile prime ale sifilisului, neobservați și astfel după 6—8 săptămâni se ascunde spirocheta în corp, unde se înmulțește și întărește așteptând momentul prielnic de a ataca vre-un organ slăbit. Astfel după câțiva ani, căți nu devin paralizici, orbi, incapabili de muncă, îmbătrâniți fără vreme. Căți dintre aceștia, neavând cunoștință de boala care o poartă sau negăsindu-se să se tămăduiască de aceasta, se căsătoresc și astfel își nenorocesc soția și dau naștere la copii schilozii, idoți, epileptici, creteni, căci această boală se moștenește până în generația a patra.

Vedeți deci, pericolul, ce ne inconjoară și această a aprecia-o mai întâi medicii noștri, cari au înființat în toate orașele policlinici, unde li se dă posibilitatea și celor neavând de a primi un tratament gratuit și de a se vindeca prin acesta de boala grozavă, care îi amenință; bine înțeles cu multă răbdare, căci tratamentul e destul de greu și îndelungat.

Din statisticele făcute se constată că mai ales după războaie această boală și-a luat un avânt mai mare și aceasta e din cauza vieții neigienice și mai mult din cauza vieții imorale din aceste timpuri.

Asemenea și astăzi ne aflăm într'o perioadă, în care ca niciodată s'a înmulțit numărul bolnavilor de acest soi și gem spitalele și ospiciile îngrămădite cu nefericiți, cari la timpul său au neglijat tratamentul medical sau preste tot nu au dat nici o atențiune acestei plăgi, care roade ca un verme ascuns la rădăcina vieții suferindului.

Tuberculoza.

Iată câteva cuvinte și despre sora bană a acestor doi frați, despre tuberculoză sau oftică.

Înainte cu câteva decenii unde se pomenea de atâția tuberculoși în Brașovul cu clima sănătoasă și aerul curat de munte, precum este faptul dureros astăzi? Dintre toate maladiile contagioase cea mai omorătoare și cea mai răspândită este această boală, produsul bacilului Koch, care pătrunzând în corpul nostru se fixează cu predilecție în plămâni.

Tuberculoza e o boală contagioasă, dar se poate evita și vindeca; ea face numeroase victime în țara noastră, mai ales la orașe, unde aerul e mai încărcat cu tot felul de microbi, între cari preponderază bacilul tuberculozei.

Loteria Asociației.

Un monument lui Mihai Viteazul

Dela biroul „Asociației” primim următorul comunicat:

Evenimentul cel mai strălucit din trecutul nostru românesc, care a luminat conștiința noastră națională în beznă veacurilor trecute, ca un fulger în noaptea întunecoasă, a fost, fără îndoială, intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, ca cel dinlăuntru domn al tuturor Românilor.

Această intrare triumfală s'a întâmplat în ziua de 1 Noiembrie anul 1599, adică în ziua tuturor Sfinților la romano-catolici. Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, Naprăgyi, fostul cancelar al principei Andrei Bathory i-a trimis înainte chelle cetății, iar când marele voevod Mihai se apropia de „poarta St. George” i-a eșit el însuși înainte cu o ceată aleasă de preoți, îmbrăcați în toată parada bisericească, binecuvântându-l și dorindu-i domnie luagă, curată și plină de biruințe nesfârșite. — Nu știm ce va fi răspuns voevodul și peste tot dacă a răspuns. Martorii au uitat să ne spună. Și au uitat, poate, fiindcă au fost cu totul covârșiți de impresia ce le-a făcut noul domn.

Deși era de 41 de ani, Mihai nu arăta mai mult de 36. „Cu părul ars (negru), oacheș la față, de statură înaltă și uscățiv, el avea ochi negri, cufundați în în cap, și privirea fioroasă, — era tăcut și gânditor.” Așa îl descrie un Italian, care l-a văzut atunci. Domnul călăria pe un mândru cal sârbesc de culoare albă, frumoasă, și înaintea lui erau purtați de frâu alți opt cai cu șele și frâne aurite și argintuite. El însuși era îmbrăcat într-o mantă albă de mătase cu fire de aur țesute prin ea și mai purtând și o tunică de aceeași materie. Șoimii de aur, semnele familiei sale, închideau ca niște copcii late gura mantiei, prin-

zându-se în ciocuri. La brâu îi atâra o sabie scurtă turcească încovoată în teacă de aur ce scâlpea de pietre scumpe. Capul i-l împodobeau o căciulă ungurească cu tuf de pene negre de cocor. În picioare purta încălțăminte de piele fină gălbui-roșcată. În loc de curele îi înfășurau pulpele și fiurele până la genunchi panglici de mătase galbenă, bătute în pietre scumpe. Opt trâmbiși suflau un cântec, după obiceiul turcesc, însoșiți de sunetul tobelor de metal. Altul era rândul flautiștilor și al celor ce ziceau din fluier. Pe urmă o bandă de zece Țigani cu capul gol, cântând din olăute și ghitară cânteca națională. La dreapta și la stânga Domnului mergeau pe jos câte opt pași, îmbrăcați ușor ca de fugă, fluginoase și încolo. În urma voevodului veneau staturile Băthoreștilor luate ca trofee în bătăie. Apoi urmau boierii mari și mici, toți călări, și rânduri nesfârșite de oșiași și de popor de rând. Se zice că pe drum Mihai ar fi întrebat pe Ștefan Bodoni, unde crede că trebuie să tragă în gazdă? „În palatul principelui Andrei, fără îndoială!” răspunse acesta. Mihai îi tăie cuvântul: „Oare și acum mai e al principelui Andrei? Nu sunt eu învingătorul?” (Vezi mai multe la Dr Ion Sirbu, Istoria lui Mihai Vodă Viteazul, în Răzmișjele și politica lui din afară. Partea I, 1598 până 1599. Cuprinderea Ardealului. București, „Carol Göbl” 1907, pag. 338—339.)

Intrarea aceasta a învingătorului Mihai vrea s'o eternizeze „Asociațiunea” printr'un monument ce vrea să ridice la Alba-Iulia. De aceea tot Românul și omul de bine e dator să i dea ajutorul trebuincios, cumpărând cât mai multe bilete de la loteria

„Asociației” din Sibiu, strada Șaguna 6, ori dela băncile mai de seamă din toate centrele, fiindcă această loterie are, între altele, și scopul de a da finanță vrednică acestui mare monument. La 1 Iulie a. c. se va ține tragerea a treia a loteriei! Mai sunt de sortat câștiguri în suma de trei milioane lei.

Exportul de struguri către Polonia. — Anul acesta exportul de struguri din Basarabia în Polonia a fost cu deosebire activ. Numai din Chișinău s'au exportat câte 4—5 vagoane zilnic. Prețurile obținute au atins cifra de 8—10 lei kgr.

o singură chestiune: respirația și forțele noastre.”

Enunțările politice s'au lăsat să înțevădem lupta hotărâtă pentru care se pregătesc de luni de zile Sașii pe toate terenele vieții publice, și în deosebi pe terenul școlar și economic.

Din presa maghiară.

Călătoria d-lui Brătianu în Orient.

Ziarul „Brassó Lapok” comentând la loc de frunte călătoria de Paști a d-lui I. Brătianu la Constantinopol, care de altfel a fost contramandată, încheie astfel:

„Pe primul-ministru îl vor vedea în orice caz bucuros în Orient, unde vor afla în directivele și mijloacele sistemului său de guvernare multe puncte de înțelegere. Și dacă l va succeda d-lui Brătianu să câștige pentru problemele noastre critice simpatia noli republicii otomane, va câștiga mai mari merite decât dacă și-ar folosi aici acasă cea mai bună parte a timpului și energiei sale întru oprămare minorităților.”

„În interesul desfășurării operațiilor sale ar și putea lăsa pe acolo pe ministrul Apogheescu.”

Invitare.

Membrii Cooperativelor Generale de Consum, vor ține Brașov, în ziua de 4 Mai 1924, ora 3 p. m. în sala de desen a Școlii rom. cat. de băieți, din Str. Principele Carol No. 29 a

XVII-a Adunare Generală Ordinară la care invită membrii săi, cu observațiunea, că în caz, că adunarea nu va avea numărul suficient, în aceeași zi la ora 4 p. m. va ține adunarea generală, cu orice număr de membrii.

437 1—1 Direcțiunea.

De-ale minorităților

Din tabăra Sașilor.

Contemplări de Pași

De sărbătorile concetățenilor noștri sași, ziarele lor au apărut în extensiune mai mare, publicând numeroase articole în legătură cu situația politică în care se găsește astăzi poporul german și în deosebi poporul săsesc în România-Mare. Toate ziarele lor mai publică de Paști un articol istoric comparativ semnat de istoricul lor Friedrich Müller din prilejul împlinirii a 700 ani dela edarea bullei de aur, adică a jărării de libertate edată sub domnia regelui Ungariei Andrei II, prin care li s'au asigurat coloniștilor germani, veniți în Ardeal, cunoștele lor privilegii de sub stăpânirea maghiară.

Pentru cunoașterea mai de aproape a modului lor de gândire și a pregătirilor ce le fac Sașii în vederea luptei ce-o dau pentru apărarea țării lor naționale, pe care o cred amenințată cu disrăgare din partea puterii de stat, spicăm următoarele contemplări de ordin religios politic:

Episcopul ev. dr. Friedrich Tentsch, în articolul de fond al ziarului „Deutsche Tagespost” din Sibiu, scrie între altele:

„... Situația Germanilor în România-Mare se poate compara cu cea a unei cetăți asediate. Cercul ei de acțiune (viață) ca și al nostru este redus, prin așa zumita reformă agrară, într'un mod cum nu ne-am putut în-

chipui vre-odată. Prin legile școlare, ce ni-se pregătesc, pericolul e în creștere, reducându-se și mai mult dezvoltarea noastră spirituală. Mai mult ca oricând, se impune deci să folosim totul ce avem în mâinile noastre, ca să nu ne lășăm striviți economic, să nu devenim redăși moralicește și să nu rămânem înapoi în privința bunurilor spirituale.”

Și încheie:

„Nici un popor nu s'a fericit prin aceea că o soartă favorabilă i-a hărăzit, fără muncă, — noroc și mărire. Numai poporul, care a trecut printr'o școală aspră și care, oțelit prin suferințe, simte în sufletul său încoșind cele mai bune forțe ale sale — poate să meargă spre o nouă viață: peste Vinerea Paștilor spre Paști!”

Un alt fruntaș politic al Sașilor, deputatul dr. Hans Otto Roth, variind aceeași temă, concretizează astfel lupta poporului săsesc:

„... În politica țării românești noi nu stăm în luptă pentru siguranța chestiunii, cari privesc viața noastră ca popor, ci lupta se dă din toate punctele de vedere și pe toate terenele vieții publice, de fapt pentru afirmarea întregii noastre existențe. Dându-ne seamă de aceasta, avem datoria imperioasă să observăm în întreaga conducere și organizație a poporului nostru o economie inteligentă a forțelor pentru a nu pierde în prima vâltoare a luptei, pe care-o ducem desiluzionați și amărâți pentru

Trebuie să avem însă în vedere, că ori cât de multă ar fi sămânța, ea nu crește și nu se înmulțește, dacă nu cade pe un teren prielnic.

Nu este persoană, care să nu fie expusă a introduce în corpul său bacilul Koch prin inhalație sau prin ingestie, dar nu toate aceste persoane au devenit tuberculoase ci majoritatea lor scapă de această cumplită boală, pentru că organismul multora dintre noi nu prezintă un teren favorabil, nu toți dintre noi sunt predispuși dezvoltării acestei semize.

Dar, darere, mai ales între români sunt multe circumstanțe, cari prepară organismului un teren bun pentru cultivarea bacilului tuberculozei și acestea sunt următoarele: moștenirea, alimentația insuficientă și diferite alte boli, care ne slăbesc organismul, precum și locuințele neigienice, în cari cei mai mulți locuiesc. Acestea sunt cele mai de seamă circumstanțe, cari ne dăruiesc de a căpăta cumplita boală, tuberculoza.

Prin moștenire nu trebuie să înțelegem, că copilul se naște tuberculos. Copilul moștenește însă un organism subred, moștenește terenul favorabil dezvoltării tuberculozei și acest nefertit moștenitor e aiuit să trăiască cu părinții săi bolnavi, cari îi mai dăruiesc zilnic și încontinuu sămânța ofiței, devenind și el în curând oficos.

Căpi copiii nu iau acest bacil de pe buzele părinților prin sărutarea acestora sau din laptele mamei, care îi alimentează la piept.

Scotând copilul din acest mediu încărcat de bacilii îl ferim de contagiune și îl scapăm și de tuberculoză, căci unde nu s'au semeni nimic nici nu crește nimic.

Insuficiența alimentară, de

care sufer cei mai mulți din populația săracă încă dezvoltă un teren prielnic tuberculozei, slăbind organismul și astfel predispuându-l boalei.

Pe lângă aceasta o cauză foarte puternică, care pregătește un mediu admirabil ofiței este insalubritatea locuințelor, adică locuințele nesănătoase.

Una dintre cusurările cele mai răspândite ale caselor noastre este umezeala lor. Când o locuință e umeză, lasă să evaporeze în continua vaporii în aerul camerelor, dezvoltând în organismul nostru și mai ales în plămâni boli de tot soiul, acute și cronice, cari ne slăbesc și ne predispun tuberculozei. Bă s'a constatat, că pereții umezi sunt mai încălziți cu tot felul de bacilii decât cei uscați.

Cameriile cele mai mari ale locuințelor noastre, ca mai multă lumină și soare e bine să le folosim pentru lucrul și culcat, iar nu să le păstrăm pentru saloan, unde numai la zile mari se deschid ferestrele pentru a lăsa să pătrundă în ele soarele binefăcător nouă și cel mai mare dușman al bacililor.

Adevărată și cuminte e vorba Românului, „că unde nu pătrunde soarele intră mai des doftorul”, adică se ivesc mai des boalele.

Igienă combată peste tot peredeile dese, transparente și obloanele, cari împiedică intrarea în locuință a luminii, a soarelui, sănătății, dar din nenorocire ai noștri nu mai mult la sănătatea mobililor, decât la a lor proprie.

Și acum să vedem cum putem evita tuberculoza, cum trebuie să ne ferim de a deveni oficosi.

Să ne ferim de ploaia baciliferă a celor cari sunt bănuși bolnavi de această boală, cari răspândesc bacilii prin tuse, strănutat sau vorbesc în fața

noastră. Vom desinfecța locuința acestora din când în când și mai ales când acești bolnavi o părăsesc pentru totdeauna.

Dar mai sigur îi apărăm pe cei sănătoși prin izolarea celor bolnavi în sanatorii, unde ei cari sunt la începutul boalei se pot vindeca, căci acești nefertici bolnavi pot avea îngrijire corăspunzătoare numai în astfel de sanatorii și numai aici își pot recăta ga sănătatea, căci repet că deși tuberculoza e foarte contagioasă, e însă evitabilă și curabilă și din cauza aceasta trebuie luate de cu vreme măsurile indicate de igienă pentru ca să împiedicăm fanasta ei lăfăre în masele adânci ale poporului românesc.

În aceste trei cuvinte: contagioasă, evitabilă și curabilă, rezumăm un program întreg de luptă contra tuberculozei, care program aplicat la timp ne va duce la un rezultat sigur, scăpând populația scumpei și frumoasei noastre patrii de un flagel grozav al umanității și crecând Români zdraveni și volnici, demni de moșii și strămoșii lor.

Brașov, 30 Martie 1924.

Dr. Oancea.

Se caută o CASIERA, care să cunoască limbile: română, germană și maghiară. Să aibă și praxă de birou.

Informații la administrația ziarului.

436 1—3

De vânzare o mașină de treerat tractor, fără boi, 8 cai putere, în bună stare. Informațiuni la Ioan Mohan, mecanic Tohanul vechiu. 432 1—3

AGRONOMIE.

Cultura orezului în România-Mare

Un istoric al exploatărilor de orez din Banat.

Mulți, poate, nu știu că în România-Mare se cultivă orezul. Clima țării noastre nu pareă potrivită acestei culturi gingașe. Cu toate acestea, încă dela 1716, în Banat, s'au făcut primele ogoare pentru cultura orezului. În Buletinul agriculturii (No. 7/9, 1923) găsim date mai ample în privința culturai orezului în Banat, din care spicăm cele ce urmează:

Giroda, de lângă Timișoara și Topolia, din sudul județului Timiș, sunt localitățile cele mai vechi ale culturai orezului în Banat.

După izgonirea turcilor la 1716, guvernul vienez în dorința de a popula Banatul Timișanei, a însărcinat cu aceasta pe generalul Mercy, care a introdus în aceste locuri familii germane și italiene. Acestea din urmă au început cultura orezului în Banat. Însă chier dela început, generalul Perlas guvernatorul Timișoarei, a oprit aceste culturi. Generalul Perlas nu favoriza câmpiile de orez, pe cari cățiva milanezi le aranjă în hotarul satului Giroda, lângă Timișoara; exploatarea se făcu cu un astfel de rezultat, că acest produs folositor se vându pe un preț mai mic decât în Italia. Acești coloniști se mutară dela Giroda la Omorin districtul Ciacovei, unde întâmpinară atâtea dificultăți, încât renunțară cu desăvârșire la cultivarea orezului.

Impăratul Iosef al II-lea a în-

curajat din nou cultura orezului, punând în vedere teozurul imperial realizarea acestui scop. S'au donat în hotarele comunelor Gătaia, Omor și Deta, terenuri potrivite pentru cultura orezului, familiilor imigratelor Baldi, Dercini, Lumoni și Arzy, ca ele folosindu-se de împrejurările favorabile locale, să continue și să aclimatizeze cultura orezului. Domeniilor tezaurului li s'a ordonat ca să afecteze culturai orezului o parte din prestațiile plătite de orășeni. S'a mai luat inițiativa că toate terenurile potrivite ale domeniilor tezaurului, să fie afectate culturai orezului. Prin osenea dispozițiuni, cultura orezului ar fi luat dezvoltare, dacă nu ar fi venit moartea timpurie a împăratului Iosif.

Sub împăratul Leopold tezaurul regal-ungar, reprimindu-și dreptul de autodispoziție, a reclamat averile donate de împăratul Iosif II, neincoronat ca rege al Ungariei. Procesul s'a prelungit până la 1820, în dauna cultivatorilor, somați să restituie pământurile; numai pentru instalațiunile făcute de ei au primit recompensă minimă. Prin aceasta s'a zădărnicit posibilitatea răspândirii culturai orezului; cultivarea s'a oprit, iar cultivatorii s'au răspândit.

Proprietarul plantațiunilor din Gătaia și Topolia, Pavel Arzy, nu a așteptat hotărârea ci lăsată o cerere prealabilă către Leopold, pentru ca să-i dea,

Dia trecutul nostru

Cum „goniau“ oamenii ciurma acum 300 ani

— Vrăji din vremea când lumea era mai fricoasă —

În zilele Domnului Vasile Vodă Lupu al Moldovei, cam pe la anul 1648, a trecut prin țara noastră un episcop italian cu numele Bandini, și această față bisericască venită tocmai din cetatea Romli, a însemnat într-o carte cele ce-a văzut prin satele de atunci. (În românește e tălmăcită de răposatul V. A. Urechii în Analele Academice (Codex Bandinus). Mult s'a minunat acest sol de credințele cele proaste ale țărănilor noștri. Trezându-l prin satele de munte ale Bacăului, a văzut cum oamenii tăiaseră un șeljar foarte mare, pe care l'au cioplit în chip de uriaș cu mâini și picioare. Într-o mână i-au pus un arc cu 2 săgeți, iar în cealaltă o săliță care tremura la fiecare adiere de vânt, de parea că vrea să lovească pe cineva. Ce era? Prin Transilvania, peste munte, băntuța o ciurmă năpraznică. De frică, oamenii au făcut nămila asta de lemn și au armat-o bine, crezând că dacă molima ar trece hotarul Moldovei, s'ar speria de ea și ar fugi.

Și-a mai văzut episcopul, la sat la Lucăcești, alt obicei cu vrăji băbești.

Legeau noaptea din sat 10 fete bătrâne, desbrăcate cari a'ergau în jurul satului, cântând jalnic și aruncând niște bețe aprinse. Acestora le legeau înainte 10 flăcăi tot despuțați, cu sulile scilpitoare, salutându-se tăcuți unul pe alții (flăcăii și fetele) și lovind sulile cu bețele aprinse. Românii credeau (zice episcopul italian) că ciurma se va rușina și va fugi, văzând pe vrăjitorii cel got.

În altă noapte, tot acei 10 despuțați, au scos plugul și au tras brazdă în jurul satului, iar în urma lor fetele cele goale cântau și rădeau. Locuitorii înarmați cu ghioage, stăteau lângă brazdă, gata de luptă împotriva ciurii cu fața spre munte, de unde era să vie boala cea cumplită...

Biata lume neștiutoare și prostiță de credințele deșarte ale farmecelor, a pândit zădarnic molima s'o bată cu măciuca. Ciurma tot a venit și a secerat cât a vrut și nu numai atunci când i s'au făcut vrăji de goană și legare, ci în tot anul, mereu, până în zilele părinților noștri. Au ieșit doctorii cei învățați cari l-au găsit leacul și au gonit-o deapănarea de pe meleagurile noastre.

(Din revista „Albina“)

din nou terenurile; în anul 1801 a și primit actul. Imediat s'a îngrijit de instalarea, semănând orezul în chiar primii ani 1802. De la această dată cultura orezului în Topolia n'a mai încetat. Cu succes variabil, uneori cu pagube, s'a menținut până în ziua de astăzi.

În cele 12 decenii plantația a suferit multe pagube. În 1813 inundația a distrus toată recolta, nerămânând nici măcar sămânța de sămănat. În 1815 proprietarul a procurat din nou sămânța din Italia — se găsește notat că l'a costat 2000 florinți — însă recoltele acestor semințe, neacclimatizate încă, timp de 14 ani au fost foarte variabile și insuficiente; dela 1829 recoltele au devenit satisfăcătoare, iar producțiunea a mers din ce în ce în progres.

În revoluția dela 1848, s'au nimicit și devastat toate instalațiunile și edificțiile.

La 1850, moșia a trecut asupra familiei Timáry.

În 1865 debitul de apă al râului Bârzava s'a micșorat prin etăvilirea ei în comuna Franzdorf, de lângă Reșița, fapt care a cauzat o secetă cumplită timp de mai multe zile.

În 1869 s'a încercat mărirea culturilor prin arendarea din domeniile Statului, fără răușită.

Inundațiile din anul 1870 au stricat canalizarea de deasupra Bârzavei.

Dela 1880 încoace orezul îndigen a fost continuu concursat de prețul orezului indian-răsăritean, mai estiv și frumos, dar negustos și mai inferior la calitate.

În 1889 întreprinderea trece dela familia Timáry, la contele Eugen Karátsonyi (Crăciun). De la această dată începe progresul ei constant.

Parcelatele inundate primitiv până la această dată, s'au nivelat și azi terenurile producătoare de orez se întind printre canalele de alimentare și de scurgere ce traversează moșia, și prin forma lor concentrată, micșorează cu 70—75% cheltuielile anuale ale exploataților de ordinărie.

O grindină puternică în 1892 a distrus recolta orezului.

În 1893 s'a construit chiar pe cociul principal, coșitorul de orez (decorționalor) și moara mecanică, într-o singură clădire monumentală, cu turbină.

S'au întreprins dela înființarea stabilimentului, patru feluri de sisteme de mașini coșitoare,

începând cu sistemul râșnii, practicat la începutul secolului trecut, căruia i-a urmat mașinile tip italian superioare, apoi sistemul de Genua și olandeze, până la mașinile Hamburgiene instalate la 1900, cari prepară orezul în marfă de piață.

În 1896 s'a adăugat o piscină sistematică, însă rezultatele nu au fost satisfăcătoare. Cele 270 jugăre aleștee de pește, cari ori și când se poate umplea sau seacă, produc un venit de 2.000.000 lei anual.

În anul 1891 s'a înlocuit spectrul construit la 1862 din scânduri, printr'unul cu țevi de fier, construit în beton, cu sifon dedesuptul râului Bârzava, care merge până la locul morii.

Situația geografică.

Exploatarea este situată în partea de SW. a județului Timiș și se întinde, în formă de peninsulă, în spre județul Torontal, învecinată fiind cu comunele Galu-mare, Parța și Deta și cu domeniile din Banloc. Râul Bârzava formează hotarul de miază noapte.

Administrativ a aparținut și aparține plășii Deta. Se găsește încă și azi ocupat de sărbi și numai jumătate din eleștee cade pe teritoriul românesc. La delimitarea frontierei s'a prevăzut trecerea acestei moșii la România; aceasta va deveni fapt în toamna anului curent.

Expoziția terenului este plană și foarte joasă, motiv pentru care apa din subsol are nivel ridicat; clima — ca în general, în regiunea șesului — este capricioasă și extremă, iarna e scurată, adeseori foarte rece, vara în general uscată și secetoasă, așa că orezul are s'gur căldura necesară dezvoltării lui și sămănătura făcută cu sămânță acclimatizată se poate cocce. Râul Bârzava, câmpii de orez și suprafața de peste 200 jugăre a eleșteilor, influențează climatul local; roua nu lipsește nici chiar în verile secetoase, deosebindu-se prin aceasta de restul regiunii de șes a Banatului.

Un ziar cinstit românesc este o comoară pentru casa fiecărui Român. Abonați dar „GAZETA TRANSILVANIEI“

Sfințirea drapelului Societații Costenilor

Mulțumită publică.

Cu prilejul sfințirii drapelului Societații Costenilor „Ajutorul“ au binevoit a suprasolvi și recumpăra cujul pe drapel următorilor donatori:

D-l Vasile Grădinar petrolist, Plocești (nașul drapelului), lei 7000.

D-nii I. Badea comers. Plocești, Frați Orghidan comers., V. Grigorescu Plocești, Ing. I. Ionică deputat, D. P. Stinghe, G. R. Muntean câte 1000 lei.

G. Sulescu comersant Plocești 600 lei.

Primăria orașului Brașov, Fabrica D. Voina, Fabrica de locomotive (Honerus), Firma Hesshelmer, N. Rener vopșitor și P. P. Stinghe câte 500 lei.

G. Stefan comers. 400 lei. Comitetul parohial al bis. sf. Nicolae, Paul Tites fabr., Szegö Ar., Banca pop. ung., G. Săcărescu comers. câte 300 lei.

Kocsis And., I. G. Măzgărean și Elena I. Măzgărean câte 250 lei.

Eforia sc. medii „Andrei Șaguna“, Comitetul parohial (Brașovul vechi), Junii Brașovecheni, Societațile „Lumina“, „Roșiorilor“, „Păiștenilor“, „Fulgerul“, „Cismarilor“, „Băncile „Albina“, „Sparkassa“, „Clubul Polana“ Restaur. „Transilvania“, Seidler I. comers., W. Scherg, A. Herskovits, R. Colacea, D. Cârstea, Marina Cârstea și D. Ploscă câte 200 lei.

Ion Măciucă, Paraschiva Ion Măciucă și D. Rusu câte 150 lei.

I. G. Muntean, Ecet. I. Muntean, G. Voina, Elena G. Voina, D. Săcăroi, Șt. Benedek, Marina Măzgărean și Marina Bucă câte 125 lei.

Enil Socășu v. primar, Ioan Pricu și Dr. N. Stinghe parohi, episcopii N. Furnică, I. Neagu, St. Median și I. Bădișoiu, Ar. Vialcu dr., profesori N. Oancea, I. Baboe și D. Lupan, D. Marcea, Dr. Ioachim Ciurea, Dr. I. Moșoiu, Dr. I. Meștan, Dr. T. Șbarcea, Dr. A. Sulică, Dr. Volcu Nișescu, Dr. Aurel Dobrescu, Dr. N. Ioaneș, Dr. Const. Moga, Dr. V. Glăjar, Dr. Const. Oancea, Dr. Sim. Turtea, Dr. I. Hozan, Dr. Tarq. Pricu, N. Balza, Ar. Badea, Ionel Mihalovits, Bucșa & Vialcu, G. Stinghe-Lanț, Ion Avrigeanu, D. Căpățină & Comp., V. Mășir Fil & Comp., Orghidan & Perșoiu, R. Aronsohn, Ar. Aronsohn, Fl. Gămulea, Frații S. hiel, Frații Schmidt, K. Kenyeres, I. Bărbier, G. Mic, G. Saftu, N. Pulpaș, I. Popidan, Vidor & Comp., Luca P. Niculescu, Direcțiunea Financiară, Comitetul psroh. Tocile, Junii Bătrâni, Restaur. Mura, Restaur. Traian, Aurel Buciuman, G. Moldovan, Const. Orghidan sen, Const. Orghidan jun., I. G. Vill, Fr. Schulek Cornel Drăghic, St. Căpățină, G. Bădișoiu-Ciuciu, P. Urzică, N. Oitean, N. Tișinșchi, R. Spudercă comers., V. Șclau, I. Mircan, D. Pop zaraf, I. Preșmerean, I. Furnică, V. Voinea, Andr. Toma, N. D. Bădișoi, Societațile Sind. „Avam Jancu“, „Corporațiunea Meserișilor“, „Reun. vād. sărace“, „Măcelarilor“, „Cojocarilor“, „Pompierilor“, „Pantofarilor“, „Chelărilor“, „Armonia“, „Dalárda“, „Arbeitsbildung“, „Liederkrenz“, „Männergesang“, „Veteranilor“, Cluburile sportive: „Brașovia“, „Olympia“, „Ivria“, Băncile: „Națională a „Rom.“, „Gen. a Țării Românești“, „Românească“, „Brașoviana“, „A. Suru“, „Cetatea“, „Marmarosch“, „Kereskedelmi“, „Hitel“, „Bürzenlādische“, „Eskomple“, Fabrica de hârtie Zărnești, St. Grădinar, Bihari E., D-nele: Paraschiva D. Stinghe, Maria Ronceș, Elena G. R. Muntean, Marina N. Furnică, Maria C. Ploscă, Maria V. Fulga, Eufrosina N. Russu, Antonia P. Stinghe, Ana Fulga, Vād. Almășy,

Elena Negură, Marina I. Fulga, Paraschiva I. Neagu, Paraschiva Manu, Marina Gămulea, Marina Meheș, Ecaterina Săcăroi, Eufrosina D. Chicomban, Elena D. Zamfir, Elena Zamfir-Sandu, Elena Ogl-Văcar, Paraschiva Rășnoavean, Paraschiva Tabără, Anisoara Marian, Paraschiva Mărinel, Mișita G. Samoilă, Ana G. Marian, Maria V. Gal, G. Manu, Maria D. Pernea, Paraschiva C. Pitiș, Elena D. Loga, Paraschiva I. Mămulea, Paraschiva Tampa și Valeria V. Fulga, N. V. Furnică, D. Neagu, D. Bucă m. vopsitor, N. Ivan, I. Fl. Muntean, D. Cațanas sen., Teod. Lobeș, I. Urzică, N. Russu, N. Loga, I. Tiu, D. Gogonatu, N. N. Spudercă, I. Rășnoavean, N. V. Bunghez, N. I. Bunghez, G. Bunghez, G. Bucă m. croitor, G. Bucă m. vopsitor, V. Bucă, G. Rășnoavean, G. Muntean-Nețu, N. Pavel, V. Micu, I. Țăni, Iancu Ronceș, I. Peligrad, Nedelcu Hârbeș, G. Grădinar, Iosif Preda, G. Fl. Muntean, G. Oltean, D. H. Muntean, D. Pipos, I. Neagu comers., N. Saftu, N. Văcar, G. Văcar, G. I. Ardelean, I. Gămulea, I. Mămulea, I. Coliban, D. Paraschiv, G. Marian, D. Loga, N. Cârstea, V. Fl. Muntean, T. Muntean, Fl. Clipsea, Ars. Hirodă, Mihail Sulică, G. G. Buzoi, N. Măzgărean, I. N. Buzoi, Leonte Matincea, N. I. Pernea, G. Bureștea, Dum. N. Buzoi, Tr. Iavelitor, C. I. Pittș, V. Fulga sen, I. Fulga, N. Longeș, G. Brânză, I. Gal sen. N. Crețoi, I. Cațanas, D. Cațanas sen. Traian Cațanas, D. Brenci, V. Măcavei, D. Chicomban, G. Clipsea, N. Iancu, D. Zamfir, V. St. Gal, Const. Tiu sen. V. Tiu, Mitiță Ghișoi, I. I. Pittș, G. Măiș, I. Crețoi, I. G. Saftu, Șt. Chirol, N. I. Stinghe, G. I. Gonțea, N. G. Renel, Const. Furnică, V. Pittș, Fl. Zamfir, I. Gal jun. N. Spudercă, I. Aliman, N. I. Rusu, V. Oltean-Pai, I. Lupșan, I. G. Gal, N. Corbu, D. D. Muntean, G. Chicomban, G. Zamfir, G. Bădișoiu, V. Tabără, D. Pernea, N. N. Sulică, I. Ardelean-Cotun, N. Gârnel, N. Mărinel, D. Tampa, G. Zărnoavean, I. Găltăner, Fl. Pittș, Andr. Citan, G. Samoilă sen. G. G. Samoilă, N. Samoilă, Cornel Pop, D. Șteea, I. Pană, Chr. Tabără, D. Ghimbășan, G. G. Muntean, N. N. Pernea, D. D. Zamfir, I. I. Stinghe, N. St. Gal, Voinea Fibrich, D. Marian, P. Zărencea, V. Rășnoavean sen. T. R. Muntean, N. Epure, N. Muscal, Iosif Lobeș, D. V. Fulga, N. Jaleo, V. Gonțea, I. Măzgărean, câte 100 lei.

Dna Aurelia D. Neagu 60 lei.

D-nele Paraschiva N. Lobeș, Elena Lobeș, Maria Lobeș, Maria Longeș, Paraschiva Fl. Clipsea, Revelca I. Gal, Maria Crețoi, Marina Pittș, dñii: V. Spudercă, N. Ancău, I. Lungu, Nicu N. Furnică, C. C. Ploscă, Teod Bădișoi, Șt. Tanaste, Irimie Gonțea câte 50 lei.

Primească marii moșii donatori și pe această cale cele mele sincere mulțumite. Comitetul. 43. 1-1

Tocuri și tălpi de cauciuc

PALMA

poartă copii și adulți, deoarece ele sunt durabile, estive și purtarea lor e plăcut. Lloyd 2593.

Convocare.

Societatea Păiștenilor „Crucea Dreptății“ în conformitate cu § 14 din statute își va ține adunarea generală ordinară în ziua de Dumineca Tomi 4 Maiu (21 Aprilie) a. c. la orele 2 d. a. în localul Societații „Lumina“ cu următoarea ordine de zi:

- 1. Deschiderea adunării.
2. Raportul casierului.
3. Raportul Comisiunei examinatoare a socotelilor.
4. Aprobarea bugetului pe anul 1924.
5. Raportul comitetului.
6. Alegerea noului comitet.
7. Diverse propuneri.

N. B. Acei membri, cari au de reclamat, să înainteze în scris pregedintei înainte cu 5 zile. — Drept de vot în adunarea generală au numai acei membri cari, și-au plătit taxele anuale, conform §-lui 11 din statute.

Totodată sunt invitați toți membrii societății la ora 9 a. m. în localul Societații „Lumina“ pentru a lua parte la parastasul ce se va face în memoria membrilor morți.

Brașov, 22 Aprilie 1924. I. Bărbier Nedelcu Hârbeș președinte. secretar. 438 1-2

Spitalul de Stat Brașov.

Licitație.

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de 5 Mai a. c. se va ține pentru a doua oră licitație cu oferte închise la reședința spitalului pentru procurarea a 100 stângeni de lemne.

Oferenții vor depune odată cu oferta și garanția prescrisă de lege.

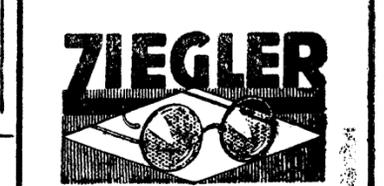
Orice informațiuni se pot lua dela cancelaria spitalului în toate zilele de lucru dela ora 8—12 a. m.

Brașov, la 22 Aprilie 1924. Medic-șef Administrator Dr. A. Sulica. Gh. Tunaru. 440 1-1

Rador No. 747. 246 6-25

Saxonia No. 2*37.

ATELIER OPTIC Str. Porții No. 10

Ocheiari după prescripții medicale. Atelier propriu pentru poleit și șlefuit sticla. Fabricate Zeiss N. G. Busch și Rodenstock. Ceasuri și aurării. 363 2-3

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau lunare.

PROTESTUL MARAMUREȘULUI

Primum următorul comunicat:
Adunarea comitetului județean a P. N. R. din Maramurăș ținută cu participarea delegațiilor alegătorilor și a fruntașilor la Sighet în 18 Aprilie 1924 protestează contra guvernului neconstituțional și a sistemului liberal anachronic, impus prin lovitură de stat, furt de urne și nulificarea validării elementului românesc—pentru exploatarea avuțiilor țării și jaful cetățenilor aserviți pofelor „husarilor lui Tisza Pista”, pe cari dinastia Brătianu din interese nefaste de partid i-a cules din cloaca trădătorilor de neam, i-a reabilitat și decorat, ca să sfideze sentimentele de cinste ale nepoșilor voievozilor descălăcători de țară și să-i demoralizeze pe acești boeri de rasă.

Își exprimă indignarea față de procedurile cum se persecută Românii bășinași de cinste, cum se eludează legea R. A. în folosul penetrației elementelor parazitare, cum se împinge în neobișnuită țărâna luptător de la frontieră, cum se demoralizează și silesc la emigrare vitejii plăieși „statornici în cinste de neam”, spre a facilita invaziunea speculatorilor suspecți aliați cu renegații și trădătorii de meserie ai acestei nații nenorocite.

Dela evacuarea Maramurășului, trădarea intereselor superioare locale a devenit sistem politic, iar mamelucismul merit național. Peste tot stăpânește hatârul, învârteala și nepotizmul. Speculatorii expulzați de regimul unguresc din Maramurăș, foști cetățeni dușmani sechestrați, devin la noi cetățeni români spre a ne săcătui „Codrul” după ce la București în societatea „Carpatina” iar aici în județ cu „bostrichidele” locale s'au cointeretat în coterii de jaf.

Prin granițe nedrepte și nedemne am pierdut 70% din pășuni. Nu se aplică art. 24 și art. G. din legea Reformei Agrare. Fraudele expropriilor se mușamalizează în favorul speculatorilor, se expropriază composessoratele Românilor sau se segreghează ilegal pentru a scuti „comercializarea” domeniilor statului.

Sub o administrație incompetentă Rusinsco a devenit un cuib de bolșevici, dând, cu ultimele alegeri, dovada situației imposibile create de tratatul dela Sevres. Singura nădejde de mai bine, ca ultima rezervă morală a țării, ne este d-l Iuliu Maniu, nepotul vrednic al Marelui Bănuș, a cărui înțelepciune și statornicie în principii o admirăm și aprobăm din toată inima: răspunsul demn și logic dat la tentațiunea d-lui N. Iorga.

Nepoșii celor ce au înscris cu sângele lor la 1848 libertatea și democrația și au jurat credință pe vecie națiunii române, numai răspunsul d-lui Iuliu Maniu îl pot avea.

Vrem dreptatea, legalitatea și protecționism față de cei slabi, democratism, constituționalism, aplicarea sancțiunilor față de infractorii vieții publice, și plivirea piraiților spre a moraliza și însănătoșa terenul politic.

În lupta pentru înlăturarea regimului nenorocit asigurăm pe iubitul nostru șef de tot concursul și devotamentul nostru.

Comitetul județean al P. N. R. din Maramurăș.

Aduc la cunoștința onorntului public din localitate, că, înțelând ein viață conducătorul **Întreprinderii mele de tăiat lemne**, voi continua întreprinderea rugând onorata clientelă să mă onoreze și în viitor cu comande, o asigur că-mi voi da toată silința să o servesc în mod prompt și punctual.

Cu distinsă stimă
Văd, **Cristina Müller**,
Strada de mijloc No. 48.

INFORMAȚIUNI

Din cauza sărbătorilor de Paști și a zilei de 1 Mai (oficială), neputându-se lucra în atelierul nostru de cât Vineri, ziarul va apărea numai Sâmbăta viitoare, în 6 pagini.

Antiversarea fondării Romei. În locul sărbătorii muncitorești de 1 Mai, care a fost oprită în Italia, Roma va serba la 1 Mai întemeierea orașului, cu care prilej fasciștii în frunte cu Mussolini, care a fost numit Marș de consiliul comunal al Romei „cetățean al Romei”, vor preamări fondarea și refacerea Imperiului din antichitate. Totodată vor începe lucrările pentru desgroparea Forului lui August, la Roma.

Maestrul George Enescu stărnind turneul său în America, unde a fost sărbătorit nu numai de Românii noștri, ci și de cercurile cele mai înalte muzicale americane, s'a reîntors la București, venind dela Paris, unde s'a oprit câteva zile.

Congresul avocaților va avea loc în zilele de 1 și 2 Mai la Chișineu.

Adunarea generală a „Asociațiunii generale a profesorilor secundari” se va ține la 1 Mai la București.

Scoala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu face o excursiune de studii în vacanța Paștilor în Moldova. Cu această ocaziune coral mixt al școlii, sub conducerea profesorului Timotei Popovici, va da concerte în Roman, Baicău, Focșani, Iași, Galați și Buzău.

Examenele de maior vor începe în luna Mai.

O femeie — ministru. Din Copenhaga se știe, că socialistă Nina Brang va fi numită ministru de instrucție în guvernul Stauning.

Târgul de mărfuri în Statu se va ține la cererea majorității comercianților acolo la ziua de 9. Mai.

2 tauri de Simental de vânzare în Râșnov Nr. 127, la Mich. Truetsch.

450 1-2

Tuturor abonaților și editorilor noștri le dorim sărbători fericite.

Consiliul bisericii ortodoxe din Polonia, a decis să adopte cu începere dela 22 Junie calendarul gregorian.

Crimă. Din Făgăraș ni se scrie, că locuitorul din Șinca nouă Filofteia Chiujdea, a uct în pădure cu două focuri de pușcă pe pădurarul Irodion Moldovan, fiindcă acesta l-a surprins furând lemne. Criminalul se află deținut în penitențiarul parchetului Brașov.

Se cântă în cazangin specialist angajabil imediat.
Fabrica Românoască de Locomotive și Vagoane S. A. Brașov (Honteros)

Propaganda culturală a Cercului Studenților din Țara-Bârsii.

Cercul Studenților din Țara Bârsii-Cluj, continuându-și propaganda culturală, aranjează în ziua de **Sâmbătă, 3 Mai a. c.** în comuna **Hârman** o producție artistică-literară urmată de dans, unde după cuvântul de deschidere al președintelui, care va arăta scopul acestei organizații studențești, vor urma puncte de cor, vioară, o conferință medicală, declamări și o comedie într'un act.

În ziua de 4 Maiu, adevă de Dumineca Tomii, tot acest cerc aranjează o serată artistică-literară în orașul **Sft. Gheorghe**, cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere: Dr. Gh. Stăniloi, președ. Cercului.
2. Declamări: a) Doina de M. Eminescu, și b) Ucigașul fără voie de Gr. Alexandrescu declamate de Dl. I. Veștea.

3. a) I. Mureșan: Olteanca și b) Schubert: Impromptu, executate la pian de Dșoara Irina Belba.

4. Declamări: a) Oltul de O. Goga și b) Dormi iubito de Al. Vlahuță, declamate de Dl. O. Tătulea.

5. a) C. Porumbescu: Balada și b) W. A. Mozart: Menuett, vioară și pian, executate de Dl. V. Voicu și Dș. Irina Belba.

6. Anecdote, declamate de Dl. I. Veștea.

7. Cinematograful, comedie în 3 acte, localizată de P. Guști. Onoratul public este rugat a da tot concursul, participând la aceste producțiuni, din al căror venit se vor înființa bibliotec-poporale.

Vanzători specialiști manufactură și coloniale, caută **Cooperativa „TRICOLORUL” din Bușteni, județul Prohooa.** Se preferă buni aranjatori de vitrină și interior, cari vorbesc pe lângă.

447

1-8

Vizitați marile magazine

Luca P. Niculescu Brasov

Str. Neagră 2 și Str. Porței 15.

Cele mai bine asortate
în

Pânzărie, Ștofe și articole de modă.

Serviciu conștiincios și prețuri convenabile

Vânzare Engros și Detail

448 1-1

Poezii lirice

— Un volum nou de poetul G. Rotică. —

Un nou volum de poezii lirice inspirate — în criza de azi a literaturii românești — vine ca o floare gingașe de primăvară să răspândească parfumul discret trezitor de nostalgii.

Volumul de poezii lirice „**In ceasul judecării**” de G. Rotică — poetul bucovinean cunoscut — ni apare ca un prilej de întinerire a sufletului, într-o vreme de materialism feroce, de păreri de rău, de visări și cântece

nităte, atât de dulci și scumpe acelor care se pierd, uluiți, în vătoarea frământărilor vieții de după război.

Abia ieșit de sub tipar, în pragul sărbătorilor, îi recomandăm ca un adevărat eveniment literar cetitorilor.

Ca să justificăm părerea noastră vom reproduce câteva din versurile frumoase și pline de de sentimentalism sănătos ale poetului bucovinean. Cităm:

În liniștea nopții.

Am știins de mult lumina, dar ne'ndurat e domnul Pleoapelor trudite și-al visurilor: somnul. În noaptea ce odaia pustie mi-o înundă, Privirea-mi obosită, zadarnic se scufundă, O clipă să se prindă de-aripa vre-unui vis; Uitată rani, în suflet, din nou mi s'au deschis.

Mă scol și spre grădina cu flori deschid fereastra; I-atâta pace-afară și vrajă 'n noaptea asta! Și'n pacea revărsată din inima grădinii Aud cum cântă'n noapte pe straturi albe crinii.

Aud a verii caldă suflare creatoare Mișcând eterne doruri în fraged trup de floare Și dornic de viață, un colț de viață nouă, Aud cum se adapă din picurul de rouă;

Ascuns Pe-un piept de floare, în tainică visare Aud cum soarbe-un flutur a florii respiraare, Iar într'un cuib ce-ascunde sub streas'n o iubire O noapte fericită — c'o dulce ciripire Mă ceart'o rândunică, trezită de suspine: „De ce ți ai scos afară durerile — străine?”

În versurile lui Rotică dia volumul abia apărut, găsim un suflet gongaș care-și plânge durerile sau își chiamă visurile dragi, ca o suavă gingașie. Sin-

cer, poetul, ni turbură amintirile unei tinereți de alte vremi, când „sfieala, taina ce acopere pornirea” ne fac atât de temători în fața iubitel:

Cum stăm față lumină și caldă serii vrajă, Plutind în jurul nostru ne prinde ca'ntr'o mreajă, Eu simt că'n clipa asta te-a biruit iubirea Și simt prin întunec cum îți cobori privirea Și-astepti numai o vorbă să-mi cazi în brațe pradă. Nu-i nimeni să ne-audă, nu-i nimeni să ne vadă Și simt că'n clipa asta mi'ai da tot ce ți-aș cere.

Și eu mă lupt cu dorul și tremur în tăcere Să nu mă biruiască năvalnica simțire, Să nu alung c'o vorbă visata fericire, Să nu dărâm atâta noroc cu vre-o mișcare A brațelor învinse de multa așteptare.

De sigur, în lumea iubirilor păgâne, în lumea vremurilor lasive și senzuale în cari „stropii de sânge țâgnesc din brațele și sânil iubitei” — Rotică nu va fi prețuit. El este discret și gingaș, în versurile sale, fără să aibă pretențiunea să aducă ceva nou sub Soare, ci numai să împărtășească parfumul zilelor cu soa-

re de primăvară și al iubirilor din luna Maiu. Volumul „Paharul blestemat” (titlul nu convine poate dăoșiei din poeziile lui Rotică) este o rază de lumină în întunerecul vieții turburate de azi și o reînprospătare la izorul adevăratei poezii lirice.

Virgilius.

DIN TOATA LUMEA

Agricole.

Producția grâului în Rusia. După datele pe cari ni le dă „Viața agricolă” producția de grâu în Rusia în anul 1922, a fost de 2,401,935 mil puduri (un pud 16 Kg. 381 gr.) Consumaținea reprezintă 2,323,523 mil puduri, rămânând un excedent (la export) de 78,411 mil puduri (circa 448.466 vagoane a 10.000 Kgr).

În Statele-Unite este terăși supra producție de grâu, ceea ce a holărat ca 7 milioane de pogoane de pământ să nu mai fie cultivate cu grâu, ci cu alte cereale.

Sămânatul cu aeroplanul. — În California, împrejurul unui lac, agricultorii, neputând face sămânături, din cauza terenului apos, au recurs la ajutorul unui aviator, care, sburând la o înălțime de apr. 15 metri, a reușit să semene 360 kg. de sămânță, pe o suprafață de 65 hectare. Sămânța a pătruns destul de bine în pământ, ca să încolțească. Cheltuielile au fost destul de mici.

Acețiunea vătămătoare a luminii asupra Untului. — Un autor german, Lenter Wald, profesor de industrie la Ispetului, arată în „Molkerei-Zeitung” că lumina strică untul, dacă e expus 10 minute la o lumină solară vie, dându-i un aspect și gust de său. Autorul recomandă să frământăm untul îndată ce e scos din puținel, să-l sărăm, să-l punem în forme și apoi să-l înținem într-o cameră întunecoasă, rece, bine aerată și să-l lăsăm să se scurgă până a doua zi, când e frământat iar, pus în puținel și trebuie acoperit. Sticlele camerii unde se ține untul (unde e fabricat) trebuie să fie roșii, galbene sau cenușii. Nu e bine să se expună untul, în prăvălii, la geam; el trebuie să fie ținut la întuneric. Tot astfel în casă. Oalele cu unt să fie galbene, roșii sau cenușii; niciodată verzi, albastre sau incolore.

La ce servește acul albinei. — Acul albinei nu servește numai la înțepat dușmanii, ci și la oit scop.

Acul albinei e acoperit cu niște solzișori îndreptați în sus, ca ramurile unei ancore, în cât poate pătrunde cu ușurință în piele, dar nu poate ieși. Zeama înțepătoare ce se scurge prin vârful acului, albinele o folosesc pentru păstrarea mierii, împiedecând-o să fermenteze, să se acrească, punând cu acul câte o mică picătură în miere, înainte de căpăcirea fagurului. Solzișorii depe ac, îndreptați în sus, apără niște mici găurele de subț dănași, prin care albina suflă aer pentru ca picătura de zeamă înțepătoare, cere întră greu în miere, să fie împiedecată deopotrivă în tot cuprinsul celulei. Fără solzișorii îndreptați în sus, găurelele acului s'ar astupa cu miere și n'er mai putea funcționa.

Să mai băgat de seamă că în timpul călătoriilor mari, când albinele își vântură arpile la urdiniș sau pe pereții stapului sau cu acul scos afară din

teacă și împrăștie acidul (zeama) în aerul din stup, pentru a-l răcori.

Origina cartofului este în statul Peruvian (America de sud) și în Chili. Acolo s'a aflat în stare sălbatecă. Spaniolii l'au cultivat mai întâiu, înainte de 1492. Cartofii albi, galbeni și roșii îi mâncău bucuros Peruvianii. Din America a trecut în Spania și Italia (1535-1619), ca plantă furajeră (nutrei). În Anglia s'a adus pela 1623 și în Germania după foametea din 1771.

În Franța, la 1592 cartoful a fost oprit, socotit fiind ca otrăvitor. La 1761, Duhamel cere să se cultive, fiind foarte trebuincios. Abia după ce Turgot a căpătat un certificat al facultății de medicină, constatător că cartoful este un aliment bun și sănătos, a putut să-l cultive în câmp.

Pela 1765 s'a împărțit cartofi proșilor. Acela, care a întins cultura cartofului în Franța și l'a făcut cunoscut în lume, a fost Parmentier (1778).

Școlare.

Situația școlilor din Ardeal. — La 5 mil. 114, 124 locuitori (cu un procent de 57,3%, români) avem 5788 școli primare, 156 școli medii, 97 licee, 44 școli normale, 29 școli comerciale. Românești sunt în ordinea de mai sus: 3611 primare, 44 medii, 40 licee, 22 normale, 10 comerciale. Ungurești: 562 primare, 20 medii, 7 licee, 5 comerciale, 11 școli. Germane: 51 primare, 5 medii, 2 licee, 11 comerciale. Aceste școli sunt susținute de stat. Mai sunt și alte școli ungurești și săsești, în totalul lor fiind: ungurești, 1669 primare, 86 medii, 40 licee, 19 normale, 15 comerciale, iar germane: 405 primare, 22 medii, 13 licee, 3 normale, 3 comerciale.

Măsuri libere.

Cum să măsurăm din ochi. — Putem ști, de pildă, lărgimea unui șanț, lărgimea unui câmp sămănat, unei ape, fără să măsurăm cu altceva decât cu ochii.

Ne așezăm, să zicem, pe malul apei ce vrem să măsurăm, drept cu fața spre ea, într-o poziție dreaptă, nemișcată. Îndesăm pălăria pe ochi, închidem un ochiu și aducem încet marginea pălăriei înaintea ochiului rămas deschis, așa fel ca linia de ochire să treacă pe marginea pălăriei și să atingă în acelaș timp cealaltă parte; apoi, fără a schimba poziția corpului, nici a cea a capului, se face o întorcere pe loc cu fața în cealaltă parte. Ochiul rămas nemișcat odată cu capul și corpul, se va opri la un punct pe teren, care va fi la acelaș distanță cu punctul fixat de cealaltă margine a apei. Se măsoară distanța cu pasul și rezultatul se înmulțește cu 75 cm.

Produsul va arăta lărgimea apei. Încercați și veți vedea. *Albina.*

Serbările Junilor

În Săptămâna Luminată vor avea loc ca în toți anii serbările tradiționale ale Junilor brașoveni după următorul program:

Duminică d. a. la ora 3, prima zi de Paști, se face constituirea Junilor tineri în curtea casei parohiale a primului paroh al Bis. Sf. Nicolae, din strada Prundului.

Luni d. a. Junii tineri se întrunesc în grădina lui „Țimăn” de pe Toile, împreună cu familiile și cunoscuții lor.

Marți d. a. Junii tineri petrec pe Coasta Prundului în grădina Piti.

Miercuri d. a. se face excursiunea „Iure Pietri”, la care iau parte toate echipele de Junii, de unde se întorc către seară, călări, în oraș, în cortegiul tradițional atât de pitoresc și mult admirat.

Joi d. a. petrecere sub Tâmpa. **Vineri** d. a. Aruncarea buzduganului și aruncarea Junilor tineri în strale, în Piața Prundului.

Sâmbătă — pauză. **Duminică** Tomii d. a. petrecere sub Tâmpa, care se încheie cu „Hora Unirii” în Piața Prundului.

La aceste serbări este invitată să ia parte toată lumea românească.

Presă periodică în Ardeal și Banat

Conform unui comunicat al biroului statistic din Cluj au apărut luna trecută în Ardeal și Banat următoarele ziare și reviste:

26 ziare zilnice, între cari 17 maghiare, 7 germane și numai 2 românești.

121 reviste săptămânale, între cari 61 maghiare, 51 românești și 9 germane.

13 gazete cari apar mai mult decât odată pe săptămână și anume: 5 maghiare, 4 românești și 4 germane.

Reviste lunare 54, între cari 24 maghiare, 21 române și 9 germane.

Reviste bilunare 26, între cari 12 maghiare, 10 române și 4 germane. Numărul total al ziarelor și revistelor, cari apar în Ardeal și Banat este de 246. În suma aceasta nu sunt socotite publicațiile oficiale și revistele economice, cari apar în mai multe limbi.

Precum vedem noi Românii stăm la locul al 2-lea, deși constituim marea majoritate a populației. Este și aceasta un semn al culturii și interesului ce-l manifestăm față de publicațiile românești.

Saxonia Nr. 2959.

Soiuri de vinuri de pe Târnave și vinuri de masă.

Specialități de licheruri:

Cacao Curacao Bergamotte Cireș Triple sec à la Benedictin.
Kümmel Chartreuse Vanille Altwater Bittermandel

FRIEDRICH CZELL & FII — GRUPA CAROL CZELL, Brașov.

Centrala: Strada Prințul Carol 17. Telefon 72.

Depozit general: Strada Lungă 97. Telefon 38.

Vânzare în detalii:

Albert Morscher. Johann Nagelschmidt. Frații Orghidan. Pivnița Hirscher.
Eitel & Zirakus. Karl Fielk. Weissörtel Kamner & Co.

410 8-8

Saxonia No. 2388.

BERE de PASTI se pune în consumație
Friedrich Czell și Fii
grupa **CARL CZELL**

Cronica Sportivă.

In jurul Olimpiadei.

Partea primă a jocurilor Olimpice s'a desfășurat în iarnă la Chamonix, unde s'au dat concursurile de patinej, ski, bob, hockey și curling. În patinajul artistic s'a plasat mai bine Austria, în patinaj viteză Finlanda, la skiuri Norvegia, la bob Elveția, la hockey Canada și la curling . . . Aceste concursuri au format introducerea în Olimpiadă și acum după o pauză de peste 3 luni se vor relua concursurile la Colombes lângă Paris. Intre timp au avansat lucrările pentru construirea stațiunii dela Colombes, care poate adăposti peste 100.000 spectatori și care va fi terminat în zilele acestea, cu atât mai mult cu cât la 3 Mai vor începe deja concursurile de rugby, formând primul punct în programul olimpic de primăvară.

La rugby s'au anunțat numai trei națiuni: Statele Unite, Franța și România. Echipa Statelor Unite la 18 crt. a debarca la Plymouth și mai înainte va juca în Anglia două matchuri de antrenament. Echipa română se va măsura cu cea franceză la 4 Mai și acesta va fi primul debut al României la această a opta olimpiadă.

Concursurile olimpice de foot-ball

au fost trase la sorți în mod solemn în ziua de 17 Aprilie. La tragerea la sorți s'au luat în considerare cele 22 de națiuni, cari s'au anunțat la concursurile de foot-ball și anume: Holanda, România, Bulgaria, Irlanda, Luxemburg, Belgia, Egiptul, Letonia, Franța, America, Estonia, Cehoslovacia, Turcia, Elveția, Ungaria, Polonia, Portugalia, Suedia, Spania, Italia, Jugoslavia și Uruguay.

Prima grupă a întrecerilor s'a sortat astfel:

1. America-Estonia
2. Cehoslovacia-Turcia
3. Elveția-Letonia
4. Ungaria-Polonia
5. Portugalia-Suedia
6. Spania-Italia
7. Jugoslavia-Uruguay
8. Franța-Olanda

România este împărțită tot în prima grupă a întrecerilor, dar până acuma nu se cunoaște, în mod oficial, care îi este ad-

versarul. Pe cale particulară suntem înțormăți, că primul match îl va avea cu Bulgaria, ceea ce de altfel rezultă și din faptul, că și Bulgaria lipsește din ordinea de mai sus.

Matchurile vor începe la Colombes în 25 Maiu.

Deschiderea olimpiadelor

propriu zise se va face prin jocurile atletice, al căror început s'a fixat pe ziua de 5 Iulie ora 2 după masă, când președintele Republicii Franceze, d-l Millerand, va deschide în mod oficial întrecerile olimpice. Baronul Coubertin și Conte Clary, președinti ai Uniunii Internaționale Olimpice, respective ai Comitetului olimpic francez, vor întâmpina pe d-l Millerand la poarta stadionului și îl vor conduce la loja de onoare. Va urma apoi defilarea tuturor națiunilor participante în Stadion. În fruntea fiecărei grupări reprezentative va merge un stejar cu drapelul țării respective. După defilare participanții se vor plasa în fața lojii de onoare. Conte Clary va ruga pe președintele Republicii să deschidă întrecerile olimpice. Președintele Millerand va rosti atunci formula: „Enunț deschiderea jocurilor olimpice la Paris, care serbează a opta olimpiadă a lumii moderne”. Vor suna fanfare, se vor da salve de tunuri, se va arbora drapelul olimpic cu fondul alb, pe care se vor vedea culorile tuturor națiunilor în cerc, inconjurate de tricolorul francez, iar drapelele națiunilor purtate de atleți, se vor inclina drapelului olimpic pentru salut — și apoi încep jocurile.

Abonamente la ziarul nostru se pot face zilnic la administrația ziarului, Piața libertății, între orele 9-12 a. m. și 3-5 p. m. Abonamentul e de 360 lei anual. Se pot face și abonamente semestrale sau lunare.

No. 3175-1924
Cons. orăș.

Publicațiune.

Conform tarifului taxelor aprobate de d-l Ministru de Interne în baza legii asupra limitelor maxime ale taxelor, s'a aprobat orașului perceperea următoarelor taxe:

Pentru un act de adopțiune Lei 100.

Pentru înscrierea unei hotărâri de divorț Lei 100.

Pentru o dotă constituită (cu excepția obiectelor, cari compun trusoul):

Dela 1000-10000 Lei, pentru câte 10000 Lei, 2 Lei.

Dela 10001-30000 Lei, pentru câte 1000 Lei, 4 Lei.

Dela 30001-50000 Lei, pentru câte 1000 Lei, 6 Lei.

Dela 50001-100000 Lei, pentru câte 1000 Lei, 8 Lei.

Dela 100001-200000 Lei, pentru câte 1000 Lei, 12 Lei.

Dela 200001-400000 Lei, pentru câte 1000 Lei, 15 Lei.

Peste 400001 Lei, pentru câte 1000 Lei, 20 Lei.

Toți aceia, cari eliberează pe teritoriul orașului Brașov, un act de adopțiune sau un document despre constituirea unei dote, sunt invitați, să oblige părțile a plăti taxa orăș, la oficiul comunal al taxelor din Brașov, și să justifice aceasta. Achitarea taxei se va nota pe actul sau documentul respectiv.

Înscrierea unei hotărâri de divorț se va comunica de către ofișerul stării civile orăș. oficiului taxelor orăș, în scopul de a se cere taxa orășenească. Brașov, în 31 Martie 1924.

Consiliul orășnesc.

Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Direcțiunea Tehnică.
No. 10.154, 17 Aprilie 1924.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 21 Mai a. c. orele 11 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise în localul Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale (Direcțiunea Tehnică) Bulevardul Carol No. 46 și la Regiunea IV-a Sanitară din Brașov, (Serviciul Technic, Prefectura Județului etaj II, camera No. 19) pentru darea în întreprindere a lucrărilor de terminare a pavilionului de boale contagioase de pe lângă spitalul Sf. Gheorghe din jud. Trei Scaune a căror valoare după deviz este de Lei 1.200.000.

Devizul și condițiunile se pot vedea în fiecare zi de lucru între orele 12-13 la autoritățile arătate mai sus.

Spre a fi aduși la licitație, concurenții trebuie să dovedească cu acte că sunt de profesiune și că nu mai exercită asemenea lucrări și de aceeași valoare.

Concurenții vor depune o garanție de 6% din valoarea în efecte garantate de Stat, sau în numerar consemnați într-o recipisă a Casei de depuneri sau Administrației financiare.

Art. 72-81 din legea contabilității generale a Statului cum și condițiunile generale de întreprinderi ale Ministerului de Lucrări publice sunt obligatorii acestei licitațiuni.

443 1-1 p. Ministru
s. s. Enescu.

O casă în colț
de vânzare.

Strada Antrepozitelor Nr. 27. GERGELY KELEMEN.
444 1-3

Cețiți și răspândiți:
„Gazeta Transilvaniei”
cel mai vechi ziar românesc

Saxonia No. 2393.

Vinuri naturale ardelenene și din Podgoria Aradului

de masă și de soiuri în calitate
superioară la firma.

Szegő Arpád

comerciant de vin, Brașov, Str. Lungă 7.

Rador No. 1252.

CUM NE CURĂTIM SANGELE ȘI NE ÎNTĂRİM TRUPUL
BROSURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NIC
O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CEREȚI LA FARMACIAVOREL DIN PIATRA-N.

CUM NE VINDECĂM DE REUMATISM ȘI GUTTA
BROSURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NIC
O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CEREȚI LA FARMACIAVOREL DIN PIATRA-N.

386 5-12

Lloyd 2480.

Adr. telegr: **„ECHO” „DERMATA”**
CLUJ.

este marca celor mai bune

G H E T E

FRĂȚII RENNER & Co. FABRICA DE PIELARIE S. A.

325 6-34

Saxonia No. 2415.

Băile de cură VALCELE (Elöpatak)

Prenotări pentru odăi în costul stabilit de
autorități, se primesc în prăvălia de fierării
CAROL FRÖHLICH & COMP.

426 1-3

SRABA LUNGA 35

Saxonia No. 2355.

FRIEDRICH CZELL & FII

GRUPA Dr. WILHELM CZELL

BRAȘOV, Str. Principele Carol (Str. Vămii) No. 36 et. I.

De sărbătorile Paștilor recomandăm
vinurile noastre sortate și naturale ca:

**Mädchentraube, Souvignon,
Mușcatel, Risling de Rin,** vi-
nuri de masă de pe Târnava și
de Alba-Iulia, din pivnițele
noastre complet refăcute

în casa proprie, Str. Prin-
cipele Carol No. 36. Co-
mande se primesc tot
acolo precum și în
Biroul nostru central
Telefon No. 40.

418 3-8

Saxonia No. 2354

FRIEDRICH CZELL & FII

GRUPA Dr. WILHELM CZELL

BRAȘOV, Str. Principele Carol (Str. Vămii) No. 36 et. I.

De sărbătorile Paștilor recomandăm
licherurile noastre, bine cunoscute:

**Licherurile Crème și de fructe
(Ratafia),** de cumpărat în toate
prăvăliile de specialitate. Co-
mande se primesc în bi-
roul nostru central Te-
lefon No. 40, precum

și în Fabrica de li-
cheruri, Brașov,
Str. Lungă No.

13. Telefon
No. 416.

412 3-8

ULTIMA ORA

CRONICA POLITICA

SUNT TRATATIVE DE FUZIUNE?

— Ziarele publică știri necontrolate. — Intre Partidul național și cel țărănesc.

Deducțiuni în urma unei convorbiri cu d-l Alex. Vaida-Voevod.

De câte-va zile, ziarul „Adevărul” și după el presa minoritară din Ardeal vorbesc când de-o înțelegere între Partidul național și cel țărănesc, când de un dezacord între d-nii Maniu și Goldiș în urma neînțelegerilor ce s'ar fi ivit în sânul Partidului național pe această temă.

Știrile au diverse sorginți — izvoare interesate sau altele naive, — dar nu au nici un sâmbure de adevăr.

Prezența dlui Alex. Vaida Voevod în Brașov, ni-a dat prilejul să ne putem informa asupra celor publicate de ziarele bucureștene.

Din conversațiunea pe care am avut-o cu d-sa, ne permitem a comunica cetitorilor noștri următoarele deducțiuni.

Trebuie să spunem, dela început, că din felul cum s'au ocupat ziarele de *pertractările* între diversele partide, nu putea reeși tot adevărul și tendința acestor tratative, făcând un rău serviciu cetitorilor lor. Ceea-ce au scăpat să releveze unele din marile cotidiene din aceste pertractări a fost tocmai *triarea* partidelor politice, ast-fel că astăzi Partidul național a făcut să se știe, și să se cunoască perfect intențiunile fie-cărui partid, reușind prin aceste *pertractări* să izoleze oligarhia românească.

Ținând seamă de acest lucru, nu mai poți face greșală de-a vorbi cu atâta ușurință de fuziuni precipitate sau de conflicte ori dezacorduri în Partidul național pe astfel de temă.

Manifest vrem să se știe — fără a suferi desmințire — că în sânul Partidului național pot fi curente cât de largi democratice, dar ele se validează în cadrul programului partidului și deci nu pot provoca, nu sciziuni, dar nici dezacorduri. Partidul național român este un partid viu, de viață intensă nu de lenă și orientalism, ceea-ce nu es-

clude, în acelaș timp, disciplina perfectă care izvorește din armonia internă a lui.

Sântem în măsură de-a desminți, deci, formal dezacordul anunțat cu atât de multă ușurință, fiind-că el nu există decât în mintea celor cari, îl doresc.

*

Atunci când s'a pus în discuțiune chestiunea unor înțelegeri sau fuziuni, am arătat sincer credințele noastre. Astăzi, repetăm: dorința noastră este ca să se facă un front unic al democrației, dar în condițiuni cari să asigure durabilitatea unității perfecte a acestui front. Intre Partidul național român și partidul țărănesc sânt multe afinități dar și unele deosebiri de program, cari nu vor putea fi menținute dacă este vorba să se facă o înțelegere sinceră și durabilă. Deosebirile sânt a se înlătura — după credința noastră — de către aceia, cari — dacă vreau în mod sincer fuziunea sau o înțelegere durabilă — nu pot rămâne în jurul unor idei ce nu sânt potrivite vremilor noastre și nici nu se pot opri asupra persoanelor.

Partidul național român are un trecut istoric, clădit din strădunțele comune ale intelectualilor ardeleni și ale poporului de țărani români — deci, el revendică cu drept cuvânt că reprezintă țărănimea Ardealului. Trecând munții în vechea țară, primirea ce i s'a făcut la sate arată că ideile sale cad ca semințele roditoare în ogorul bun. Programul său este înțeles de orășeni, ca și de sătenii vechiului regat — ceea-ce s'a dovedit strălucit prin alegerile parțiale dela Durostor și Romanți.

Pornind cu idealismul mișcărilor naționale de altă dată, contând cu realitățile — obișnuit a da lupte grele și de

lungă durată — Partidul național a oferit sincer luptătorilor democrației vechiului regat o mână prietenească. El nu poate renunța însă la acele dintre postulatele programului său care constituie ființa sa națională

Locale

Serviciul edilitar al orașului Brașov, primind însărcinarea de-a pregăti bugetul pentru crearea unei mari uzini electrice, care să lifereze cantitatea de forță electrică necesară pentru oraș, s'a conformat, stabilind că în acest scop orașul ar avea nevoie de 3 motoare Diesel fiecare de o mie cai putere. Pentru procurarea acestor motoare și pentru instalațiunile de lipsă se recere o sumă de aproximativ 80 milioane lei, o sumă de care orașul nu dispune și pe care cu greu o va putea contracta.

O frumoasă petrecere împreună cu coruri și teatru aranjează a doua zi Paști vechea noastră societate a sodalilor „Lumina” în sala Redutei. De astădată vom avea prilejul să ascultăm coruri binesudiate și executate exclusiv de vrednicii noștri sodali fără alt concurs. Această petrecere va oferi societății românești din Brașov un plăcut prilej de întâlnire și distracție.

Vin falsificat. Ziarul „Adevărul” publică știrea că în pivnițele, grupa Carol Czell, din Brașov s'au confiscat peste 1700 sticle înfundate de vin „Kokelperle”, constatându-se că vinul e falsificat, conținând cenuse, alcool, apă și zaharoză.

Expoziția Wilhelm Busch din salonul Klingsor, Șirul Inului No. 31 rămâne deschisă și peste sărbătorile Paștilor. Vizitarea expoziției se recomandă, nefiind prea cunoscută aria *serioasă* a acestui pictor, unul dintre cei mai mari pictori germani. Pe veselul Busch îl reprezintă cărți și manuscrise. Intrarea liberă. 439 1-1

Coprol este purgativul cel mai plăcut în ciocolada cea mai fină.

Se găsește la toate farmaciile. 5-0

Purgativul ideal este KOPROL are efect sigur și fără durere. Se găsește la Farmacii. 5-0

Atelierul dentistic I. Sole care există din anul 1908, se găsește în funcțiune neîntreruptă în Strada Principele Carol (fosta Strada Vămii) No. 19. 351 6-6

Pian de clasa piană, dormitor și aranjament de bucătărie de vânzare în condiții convenabile. Adresa la expediția foii. 304 3-0

Situația în Grecia

Atena, 25 Aprilie. „Monitorul Oficial” publică decretul prin care se acordă amnestie generală. Toate procesele de drept comun și penal au fost casate. Deasemenea s'a publicat și decretul care prevede măsuri pentru siguranța noului regim. Decretul-lege, prin care se pedepsește cu severitate orice agitație antirepublicană. a intrat în vigoare pe timp de 10 ani.

Deschiderea expoziției Imperiului Britanic.

Londra, 25 Aprilie. Deschizând eri marea expoziție a Imperiului Britanic, Regele George a rostit un important discurs, spunând între altele:

Pe o suprafață de 220 pogoane, s'a putut strânge tot ceea-ce rasele adunate sub drapelul britanic au putut produce. Expoziția va reprezenta lumea ilustrarea grafică a spiritului de liberă și tolerantă cooperare care a inspirat popoarele de diferite rase, religii și instituții, să se unească într-o colaborare comună contribuind astfel prin diversele lor daruri naționale la atingerea unui mare tel.

Gândul nostru se întoarce la marea expoziție din 1851, precum și la speranțele mărețe de pace și prietenie internațională care domneau la inaugurarea ei. Acum nu avem aspirațiuni atât de ambițioase și poate pentru motivul acesta putem nădădui mai de grabă realizarea lor.

Succesul acestei expoziții va aduce un folos durabil nu numai Imperiului britanic ci și întregii omeniri, căci dacă ea va avea de urmare dezvoltarea resurselor materiale a Imperiului și expansiunea comerțului său, va ridica în acelaș timp și viața economică mondială din desorganizarea produsă de războiu.

Căutăm firmă primul rang

pentru reprezentanță eventual depozitare de făină dela moară mare din vechiul regat.

Ofertă la căsuța postală No. 263. București.

1-1 449.

A sosit un transport nou de

VINURI

dela

Valea-Călugărească

albe și negre

garantat naturale

la

Bodega IOAN I. AVRIGEANU

Brașov, vis-à-vis de „Licoul A. Șaguna”.

VICTOR ENGBER

Intreprindere pentru instalații de lumină și putere (forță) electrice,

Brașov, str. Hirscher Nr. 18.

Face devizuri și planuri și primește comenzi pentru executare pentru instalațiuni electrice și de forță electrică, de ori ce gen și de ori ce mărime.

Garantează executare specială după prescripțiuni și instrucțiunile comenzilor.

Furnizor de dinamuri, electro-motoare material tehnic de electricitate, etc.

Prospecte cu prețurile stau la dispoziția on. clientele și se trimit la cerere. 451 1-3

Giorapi de dame cu prețul cel mai estin la Fran-cisc Gross.

304 3-0

Vin vechiu 13—20 Lei litru Sub buciom „Bodega-Brașovia”. Mailat. 430 2-3

Saxonia No. 2278

Redactor responsabil: IOAN BROTEA